

Správa o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike

Úvod

Manažérske zhrnutie	4
Zoznam skratiek	7
1. Štruktúra podnikateľského prostredia	1
2. Hlavné ukazovatele vývoja podnikateľského prostredia v SR	3
2.1. Makroekonomický rámec	3
2.2. Vývoj na trhu práce.....	4
2.3. Mzda a cena práce.....	6
2.4. Produktivita práce	7
3. Komparatívne hodnotenie podnikateľského prostredia	8
3.1. Hodnotenie Svetovej banky „Doing Business“	8
3.2. Subnational Doing Business 2018	11
3.3. Postavenie SR v rebríčku konkurencieschopnosti Svetového ekonomického fóra	12
3.4. Globálny monitoring podnikania	14
3.4.1. Výsledky prieskumu Globálny monitoring podnikania vo vzťahu k podnikateľskému prostrediu SR	15
3.4.2. Výsledky prieskumu Globálny monitoring podnikania – podnikateľský potenciál a aktivita	16
3.5. Postavenie SR v rebríčku European Innovation Scoreboard	18
3.6. Hodnotenie podnikateľského prostredia v SR z pohľadu slovenských podnikateľov....	20
4. Súčasný trendy	21
4.1. Digitalizácia priemyslu – Inteligentný priemysel	21
4.2. Rast ekonomiky vs. získavanie pracovnej sily	22
4.3. Systémové trendy/nedostatky v oblasti produktivity a inovačnej výkonnosti.....	24
5. Hodnotenie rozvoja podnikateľského prostredia	25
5.1. Podpora začínajúcich spoločností a inovácií v spoločnostiach	25
5.2. Vyhodnotenie plnenia opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia na Slovensku k 31. 12. 2018	28
5.3. Informácia o Agende lepšej regulácie	39

5.3.1. Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov pri Ministerstve hospodárstva SR 40

5.3.2. Goldplating 40

Záver

Prílohy

1. Najvýznamnejšie legislatívne zmeny prijaté v roku 2018 ovplyvňujúce podnikateľské prostredie
2. Odpočet opatrení z I. a II. balíčka opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia z uznesení vlády SR č. 327/2017 a 228/2018
3. Akčný plán implementácie RIA 2020 – Stratégie lepšej regulácie

Tabuľka 1 Počet podnikateľských subjektov (MSP) v krajoch SR v roku 2017..... 1

Tabuľka 2 Postavenie SR v hodnotení DB..... 8

Tabuľka 3 Umiestnenie SR v hodnotení jednotlivých indikátorov a v celkovom hodnotení Doing Business v rokoch 2014 – 2019..... 8

Tabuľka 4 Hodnotenie Slovenska v rámci indikátorov Doing Business..... 9

Tabuľka 5 Postavenie SR v rebríčku konkurencieschopnosti Svetového ekonomického fóra a hodnotenie za rok 2018..... 13

Tabuľka 6 Medzinárodné porovnanie s krajinami Európy či najvyspelejšími ekonomikami, ktorých rozvoj je založený na inováciách..... 16

Tabuľka 7 Rodiaci sa, noví podnikatelia a index smrti na Slovensku v rokoch 2013 – 2017..... 18

Tabuľka 8 Country profile Slovakia, European innovation index 2018..... 19

Graf 1 Vývoj rastu HDP v stálych cenách..... 3

Graf 2 Počet nezamestnaných a miera nezamestnanosti 4

Graf 3 Vývoj krátkodobej migrácie za prácou do zahraničia (v tis. osôb) 5

Graf 4 Vývoj zamestnanosti cudzincov z tretích krajín na území SR 6

Graf 5 Vývoj minimálnej mzdy a priemernej mzdy (v eur) 7

Graf 7 Nezamestnaní absolventi podľa stupňa a skupiny oborov 22

Úvod

Predložená Správa o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike mapuje rôzne aspekty aktuálneho stavu podnikateľského prostredia v SR. Správa hodnotí kvalitu podnikateľského prostredia za rok 2018 a popisuje hlavné ukazovatele vývoja podnikateľského prostredia, vrátane analýzy štruktúry podnikateľského prostredia, vývoj HDP, trh práce a vzdelávanie.

Správa poskytuje aj informácie o medzinárodnom hodnotení slovenského podnikateľského prostredia v rámci rebríčkov Svetovej banky, Svetového ekonomického fóra a ďalších prieskumov. Jednou z podkapitol je aj informácia o hodnotení podnikateľského prostredia podľa regiónov Slovenska, či podkapitola hodnotiaca inovačný potenciál Slovenska.

Správa sa ďalej zameriava na súčasné trendy so zreteľom na problematiku nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily a zamestnávanie cudzincov. Konkurencieschopnosť slovenského hospodárstva v globálnom konkurenčnom prostredí významne ovplyvňuje aj nástup štvrtej priemyselnej revolúcie, ktorá so sebou prináša viacero výziev v spojitosti s príchodom automatizácie, digitalizácie či optimalizácie procesov. Správa poukazuje na viaceré potenciálne problémové oblasti súvisiace najmä s prípravou a rozvojom ľudských zdrojov a ich prepojením s potrebami a požiadavkami trhu práce.

Správa v tejto súvislosti poskytuje aj prehľad programov financovania zo zdrojov štátneho rozpočtu na podporu inovácií v podnikateľských subjektoch, prioritne zameranú na segment malých a stredných podnikov (MSP).

Podstatnou časťou Správy je mapovanie doterajších predložených opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia – tzv. antibyrokratických balíčkov opatrení, ktorých realizácia povedie k zlepšeniu podnikateľského prostredia v SR. I. balíček opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia obsahujúci 35 opatrení bol schválený vládou SR uznesením vlády SR č. 327/2017 a II. balíček opatrení obsahujúci 23 opatrení a 5 úloh na vypracovanie analýz bol schválený uznesením vlády SR č. 228/2018.

Najnovší, III. balíček opatrení obsahuje 36 opatrení a nadväzuje na predchádzajúce balíčky. Bol schválený uznesením vlády SR č. 51/2019 a je zameraný hlavne na zjednodušenie procesu otvárania prevádzok a sprehľadnenie ich kontroly, ale aj debyrokratické opatrenia, ktoré znížia niektoré povinnosti podnikateľov vo vzťahu k daňovým úradom a ďalším inštitúciám štátnej správy, zjednodušia niektoré súvisiace procesy a sčasti odbremenia podnikateľov od neprimeranej administratívnej záťaže.

Jedna z ďalších kapitol prezentuje informácie o aktivitách a uskutočnených krokoch v implementácii agendy lepšej regulácie v zmysle uznesenia vlády SR č. 32/2018 k RIA 2020 – Stratégii lepšej regulácie. V tomto kontexte sa správa venuje aj problematike tzv. „goldplatingu“, čiže zavádzaniu legislatívnych opatrení nad rámec toho, čo od Slovenska vyžadujú smernice EÚ pri ich implementácii.

Obsahom troch príloh materiálu sú najvýznamnejšie legislatívne zmeny uplynulého obdobia, ktoré ovplyvňujú slovenské podnikateľské prostredie, detailné vyhodnotenie opatrení z I. a II. antibyrokratického balíčka plnených do konca roka 2018 a vyhodnotenie akčného plánu RIA 2020.

V správe obsiahnuté informácie by mali byť dôležitým poznaním pre tvorcov politik a pre rozhodovacie authority, ktorí podnikateľské prostredie do značnej miery ovplyvňujú.

Manažérske zhrnutie

Predložená správa o stave podnikateľského prostredia v SR má za cieľ prezentovať ucelený pohľad na stav a vývoj podnikateľského prostredia ako aj formy jeho podpory v roku 2018, vrátane poukázania na vývojové tendencie, nedostatky a návrh riešení na zlepšenie pozície SR v medzinárodných rebríčkoch. Dlhodobo je jednou z **najdôležitejších** úloh vlády SR zabezpečiť na Slovensku trvalo udržateľný hospodársky rast v kombinácii s tvorbou pracovných miest a zlepšovaním podmienok podnikania. Za rastom ekonomiky a zamestnanosti stojí vo veľkej miere podnikateľský sektor. **Za svoju prioritu si vláda SR kladie uľahčovanie podnikania odbúraním neopodstatnených regulačných bariér a byrokracie, ktoré spôsobujú dodatočné finančné náklady či časové zaťaženie.**

Konkurencieschopnosť slovenského hospodárstva v globálnom konkurenčnom prostredí významne ovplyvňuje nástup **štvrtej priemyselnej revolúcie**, ktorá so sebou prináša viacero výziev, najmä v spojitosti s príchodom automatizácie, digitalizácie či optimalizácie procesov. Nastupujúca digitalizácia zásadným spôsobom mení povahu priemyslu a má významne vplyvy i na ďalšie časti hospodárstva, ako aj celú spoločnosť. Inovácie možno považovať za jednu z kľúčových oblastí pre hospodársky rast a konkurencieschopnosť podnikov, regiónov a následne ekonomiky štátu ako takého. Slovenská republika v oblasti inovačnej výkonnosti dlhodobo zaostáva.

Správa v tejto súvislosti upozorňuje na problémové oblasti súvisiace najmä s prípravou a rozvojom ľudských zdrojov a ich prepojením s potrebami a požiadavkami trhu práce, ako je neefektívny systém celoživotného vzdelávania, nedostatočná znalosť potrieb pracovného trhu zo strany vzdelávacieho systému či nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily v kľúčových oblastiach hospodárstva. MH SR z hľadiska svojich kompetencií v oblasti zlepšovania podnikateľského prostredia a rozvoja inovácií vníma aktuálny nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily ako jeden z vážnych problémov rozvoja hospodárstva Slovenska. V dôsledku očakávaného demografického vývoja bude musieť SR čeliť výzve zlepšovania podmienok na zachovanie rastu hospodárstva pri klesajúcej početnosti dostupných zdrojov pracovnej sily.

V priebehu celého roka sa aktivity v oblasti zlepšovania podnikateľského prostredia sústreďovali na jednej strane na návrhy opatrení na zlepšovanie podnikateľského prostredia a na druhej strane na prípravu koncepčných dokumentov, ktoré z dlhodobého hľadiska zabezpečia ucelenosť a predvídateľnosť v prostredí, jasné smerovanie hospodárstva a tým aj udržateľnosť a stabilitu prostredia.

Zámerom a úlohou **opatrení na zlepšovanie podnikateľského prostredia** je reálne zlepšovanie podmienok podnikateľského prostredia a zlepšenie pozície Slovenska v medzinárodných rebríčkoch konkurencieschopnosti a podnikania, aby naša krajina v súlade so svetovými trendmi bola krajinou, v ktorej sa oplatí podnikáť. Tri už vládou schválené balíčky opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia (prvý v júni 2017 s 35 opatreniami, druhý v máji 2018 s 23 opatreniami a 5 úlohami na vypracovanie analýz a tretí vo februári 2019 s 36 opatreniami) definovali ročnú úsporu **spolu takmer 95 mil. eur**. Ide o nezanedbateľnú čiastku, ktorú podnikateľský sektor bude môcť využiť na rozvoj podnikateľských aktivít. Do dnešného dňa bolo z 35 opatrení prvého balíčka splnených 23 a z druhého balíčka 12, pričom z pohľadu znižovania administratívneho zaťaženia je dôležitý najmä tzv. antibyrokratický zákon, ktorým sa zaviedol princíp jedenkrát a dosť pre vyžadovanie listu vlastníctva, výpisu z registra trestov, z obchodného registra či živnostenského registra inštitúciami verejnej moci. Rezortom MH SR predkladané opatrenia na zlepšenie podnikateľského prostredia, ktoré MH SR pravidelne vyhodnocuje v rámci Správy o stave podnikateľského prostredia sú doplnkovým nástrojom zlepšovania podnikateľského prostredia.

Systematické a komplexné riešenie otvorených otázok podnikateľského prostredia prináša začiatkom roka 2018 vládou schválený dokument RIA 2020 – Stratégia lepšej regulácie (ďalej len „RIA 2020“), ktorého základným cieľom a ambíciou je, aby počnúc rokom 2020 regulácie tvorené v SR splňali požiadavky moderných, participatívnym spôsobom vypracovaných a pre prostredie optimálnych nástrojov dosahovania vládnych cieľov. Stratégia je súčasťou implementácie národného projektu **Zlepšovanie podnikateľského prostredia na Slovensku** a hodnotenie politík v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR, ktorého cieľom je komplexná reforma regulačného prostredia v SR.

Ďalším systematickým nástrojom s nadrezortným charakterom je **Stratégia hospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2030** schválená uznesením vlády SR č. 300/2018. Dokument konštatuje, že zdroj hospodárskeho rastu a rozvoja, ktorým bola nákladová konkurencieschopnosť založená na nízkych mzdách a iných výrobných nákladoch sa postupne vyčerpáva a svojou podstatou nemôže sám o sebe tvoriť základ budúcej hospodárskej politiky. V spojitosti s prehrievaním trhu práce sa vytvára tlak na zvyšovanie miezd a mzdových nákladov zamestnávateľov. Realizácia Stratégie hospodárskej politiky je plánovaná formou konkrétnych akčných plánov tvorených na základe spolupráce medzi jednotlivými rezortmi a podnikateľskými zväzmi. Prvý akčný plán s konkrétnymi úlohami predloží MH SR na rokovanie vlády SR do konca júna 2019.

MH SR v súčasnosti pripravuje aj v poradí už **štvrtý antibyrokratický balíček opatrení**, ktorý, rovnako ako tie predchádzajúce, bude mať za cieľ zlepšiť podmienky podnikania na Slovensku tým, že prispeje k zníženiu regulačnej záťaže a pozitívne ovplyvní podnikanie na Slovensku ako aj hodnotenie kvality podnikateľského prostredia v medzinárodných rebríčkoch konkurencieschopnosti. Naším zámerom je podporiť konkurencieschopnosť Slovenska prostredníctvom podpory významnej zmeny podnikateľského prostredia a tým prispieť k dlhodobému zachovaniu hospodárskeho rastu. Ambíciou je venovať sa aj systematickým opatreniam, napr. daňovo-odvodovému zaťaženiu, úrovni vzdelávania a implementácii podnikateľského vzdelávania, alebo agende spoločensky zodpovedného podnikania.

Pre rozvoj a konkurencieschopnosť podnikateľského prostredia je preto kľúčové zabezpečiť:

- jeho predvídateľnosť. Každý podnikateľský zámer má svoje odhady do budúcnosti, ale ak sa niektoré „parametre“ menia ad hoc, môže sa stať, že podnikateľský zámer sa nepodarí, resp. musí byť modifikovaný. Sem patrí legislatívne ako aj ekonomické prostredie, ale aj účinnosť noviel dôležitých zákonov k jednému dátumu. Základ tvorby regulácií by sa mal preto zamerať na ich participatívnu tvorbu, s dostatočným časovým harmonogramom pre zistenie potrebných dát, ich vyhodnotenie a analýzu, na hľadanie variantných riešení a následne dohodu všetkých zainteresovaných strán, ktorých sa regulácia týka na optimálnom variante riešenia problému, nutné sú minimálne zmeny najmä v legislatíve a v prípade nutnosti zmeny legislatívy jej podrobné vyhodnotenie z hľadiska vplyvov na zainteresované subjekty
- jasné smerovanie cieľov hospodárskej a aj iných politík vlády a ich koordináciu. Podnikateľ na mikroúrovni musí vedieť ako a kam sa chce vláda dostať, čo chce dosiahnuť a aké má ciele. Ak sa napríklad rozhodne podporovať elektromobilitu musí to byť jasné a zreteľné a podnikateľské prostredie a samotní podnikatelia sa prispôbia a nájdu si svoje podnikateľské plány. Rôzne sektorové politiky vlády SR musia byť koordinované a nesmú ísť (ako sa aj stáva) proti sebe v cieľoch, ale najmä vo „filozofii“ a princípoch pretože v takom prípade sa stráca synergický efekt.
- Elektronizáciu verejnej správy a online služby pre podnikateľov a občanov. Ide o konkrétnu a špecifickú oblasť, ale ak je cieľom mať moderný štát a prejsť na

Priemysel 4.0 tak je nevyhnutné digitalizovať a automatizovať procesy. Cieľom je „naštartovanie“ systému dôsledne tak, aby sa na ňom dalo stavať do budúcnosti.

- Zmapovanie legislatívneho prostredia. V prvom kroku by mal štát poznať, aká regulácia sa (ne)priamo dotýka podnikateľského prostredia. Jedným z krokov je audit z pohľadu goldplatingu, potom z pohľadu administratívnej a regulačnej záťaže. Následne všetky neopodstatnené a nadmerne zaťažujúce regulácie a ich jednotlivé časti odstrániť vrátane zbytočnej byrokracie.
- Vymožiteľnosť práva. Navrhuje sa úprava legislatívy a procesných krokov v tejto oblasti.

V kontexte uvedeného a tak ako MH SR zdôrazňuje na všetkých fórach a viackrát uvádza aj v predloženej správe **je nevyhnutná spolupráca s ostatnými rezortami a orgánmi štátnej správy, ako aj súčinnosť mnohých subjektov dotknutých prichádzajúcimi zmenami. Všetky prijaté opatrenia musia byť zamerané na odstránenie dlhodobých nedostatkov pomocou prierezových opatrení systémového charakteru, ktoré štrukturálne posunú hospodárstvo ku kvalitatívne vyšším formám výroby a služieb, a tie budú prinášať vyššiu pridanú hodnotu, lepšie platové podmienky a všeobecne silnejší rozvoj spoločnosti. Priemysel 4.0, smart riešenia, podpora výskumu a inovácií, musia byť aktívne rozvíjané pre rast produktivity a implementované pri tvorbe verejných politík.** Nie je naším cieľom, aby orgány verejnej moci považovali podnikateľské prostredia za svoje „Alma mater“ a podriadili svoje politiky a ciele potrebám podnikateľského prostredia, ale aby si uvedomili, že všetky ich aktivity majú (značný a v niektorých prípadoch aj likvidačný) dosah na tento segment, že svoju činnosť by mali prehodnotiť a zvážiť aj vo vzťahu k podnikateľskému prostrediu a smerovanie svojich politík s mierou zamerať aj na potreby a požiadavky podnikateľského prostredia ako celku.

Zlepšovanie podnikateľského prostredia je zdieľanou úlohou celej vlády SR a závisí od aktivít a politík všetkých rezortov. Znamená to, že všetky rezorty by si mali prehodnotiť svoje politiky aj vo vzťahu k požiadavkám na podnikateľské prostredie, napr. v oblasti daní a odvodov, vymožiteľnosti práva, byrokracie, či frekvencie prijímania regulácií.

Zoznam skratiek

DB – Doing Business

EÚ – Európska únia

EK – Európska komisia

GEM – Globálny monitoring podnikania

HDP – Hrubý domáci produkt

IOMO – Integrované obslužné miesta občana

JKM – Jednotné kontaktné miesto

MF SR – Ministerstvo financií SR

MHSR – Ministerstvo hospodárstva SR

MPSVR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

MSP – Malé a stredné podnikanie

MS SR – Ministerstvo spravodlivosti SR

MŠVVŠ SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

MV SR – Ministerstvo vnútra SR

MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia SR

NBS – Národná banka Slovenska

NFP – Nenávratný finančný príspevok

SBA – Slovak Business Agency

SIŽP – Slovenská inšpekcia životného prostredia

SP – Sociálna poisťovňa

SR – Slovenská republika

STN – Slovenská technická norma

ŠÚ SR – Štatistický úrad SR

ÚGKK SR – Úrad geodézie, kartografie a katastra SR

ÚNMS SR – Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR

ÚPSVaR – Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

ÚPVPII – Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu

VZPS – Výberové zisťovanie pracovných síl

V4 – Vyšehradská štvorka

WEF – Svetové ekonomické fórum

4IR – Štvrtá priemyselná revolúcia

1. Štruktúra podnikateľského prostredia

Údaje o počte a štruktúre podnikateľských subjektov uvedené v tejto kapitole vychádzajú zo **Správy o stave malého a stredného podnikania (MSP)** v SR, ktorú každoročne vypracúva Slovak Business Agency.

Počet aktívnych¹ podnikateľských subjektov evidovaných ŠÚ SR v roku 2017² dosiahol 567 793. Aj v uplynulom roku tvorili 99,9 % z celkového počtu podnikateľských subjektov v slovenskom hospodárstve MSP, konkrétne ich bolo evidovaných 567 131.

Oproti roku 2016 počet aktívnych MSP vzrástol o 1,8 %. Z celkového počtu podnikov bolo 97,0 % mikropodnikov (550 016), 2,5 % (14 159) malých podnikov a 0,5 % (2 956) stredných podnikov. Počet aktívnych evidovaných veľkých podnikov dosiahol 662. Ich podiel predstavoval 0,1 %.

Od roku 2009 do roku 2015 sa celková početnosť malých a stredných podnikov vyznačovala odlišnými vývojovými tendenciami, ktoré boli zaznamenané v rámci jednotlivých právnych foriem. Zatiaľ čo počet malých a stredných podnikov – právnických osôb každoročne rástol, počet fyzických osôb – podnikateľov klesal. Zmena vo vývoji nastáva po roku 2016 kedy dochádza k nárastu celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov, ako aj malých a stredných podnikov – právnických osôb. Dostupné údaje za rok 2017 potvrdzujú zmenu vývojových trendov z predchádzajúceho roka v početnosti sledovaných právnych foriem, t. j. nárast počtu fyzických osôb – podnikateľov (o 0,38 p. b.) a malých a stredných podnikov – právnických osôb (o 4,12 p. b.) oproti roku 2016.

V roku 2017 bolo v SR aktívnych živnostníkov 323 947 a 218 805 malých a stredných podnikov – právnických osôb. Pozitívny trend bol zaznamenaný v počte vzniknutých a zaniknutých podnikateľských subjektov. V medziročnom porovnaní sa zvýšil počet vzniknutých MSP o 11,2 % na 65 404 podnikateľských subjektov (podľa údajov spracovaných z Registra organizácií ŠÚ SR) a zároveň došlo k zníženiu počtu zaniknutých podnikateľských subjektov o 2,4 % na 52 599 subjektov. Čistý prírastok podnikateľských subjektov v roku 2017 predstavoval 12 805 subjektov.

Viac ako pätina (22,3 %) celkového počtu aktívnych MSP pôsobila na území Bratislavského kraja, druhý najvyšší podiel počtu MSP dosiahol Žilinský kraj – na úrovni 13,4 %. Najmenej MSP pôsobilo v Trenčianskom kraji (9,6 %). V medziročnom porovnaní vzrástol počet MSP vo všetkých krajoch SR – najviac v Bratislavskom kraji o 3,0 % (resp. o 3 690 podnikateľských subjektov).

Tabuľka 1 Počet podnikateľských subjektov (MSP) v krajoch SR v roku 2017

Kraj	2016	2017	Zmena
Banskobystrický	55 856	56 650	↑ 1,4 %
Bratislavský	122 774	126 464	↑ 3,0 %
Košický	56 394	57 423	↑ 1,8 %
Nitriansky	68 103	68 947	↑ 1,2 %

¹ Za ekonomicky aktívny subjekt považuje ŠÚ SR subjekt, ktorý mal v sledovanom referenčnom období zamestnancov, tržby alebo investície. K stanoveniu aktivity využil ŠÚ SR aj údaje z administratívnych zdrojov o platiteľoch zdravotného poistenia.

² Dáta v ostatnej Správe o stave MPS sú dostupné len za rok 2017 z dôvodu získavania a revidovania použitých štatistických dát.

Prešovský	69 404	70 616	↑ 1,7 %
Trenčiansky	53 677	54 273	↑ 1,1 %
Trnavský	55 528	56 559	↑ 1,9 %
Žilinský	75 386	76 199	↑ 1,1 %
Spolu	557 122	567 131	↑ 1,8 %

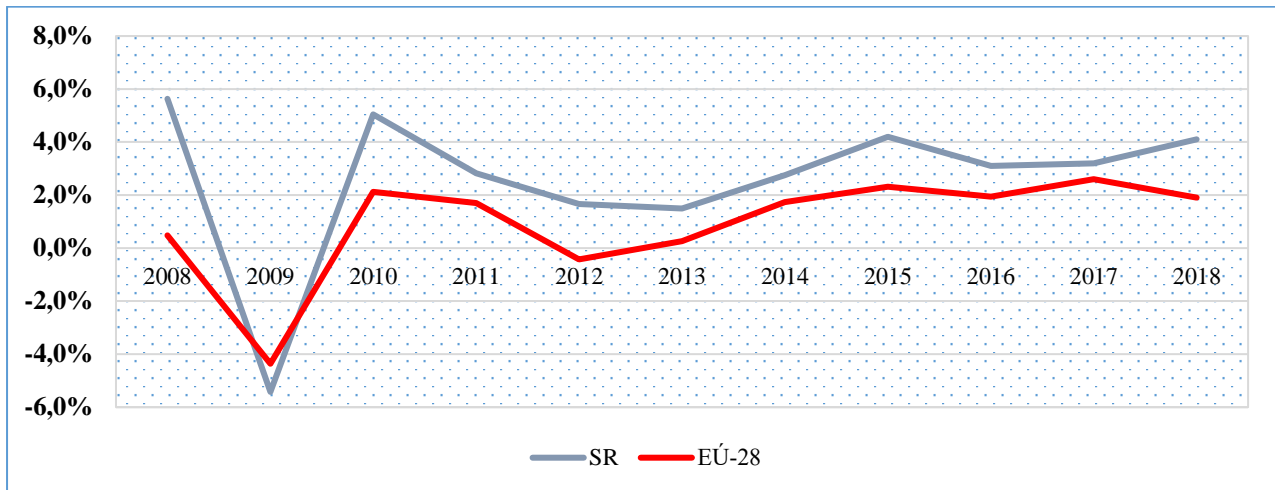
Zdroj: Slovak Business Agency. Údaje o počte a štruktúre podnikateľských subjektov v regiónoch vychádzajú z údajov ŠÚ SR, spracovaných v Správe o stave MSP v SR, ktorú každoročne vypracúva Slovak Business Agency

2. Hlavné ukazovatele vývoja podnikateľského prostredia v SR

2.1. Makroekonomický rámec

Ekonomický rast v stálych cenách sa v 4. štvrtroku 2018 spomalil na 3,6 %, čo ovplyvnilo aj vývoj zamestnanosti; po očistení o sezónne vplyvy sa HDP za 4. štvrtrok 2018 oproti predchádzajúcemu štvrtroku zvýšil o 0,8 %, čo v porovnaní s prognózami predstavuje o niečo slabší vývoj ekonomiky. HDP v stálych cenách za rok 2018 vzrástol o 4,1 %.³

Graf 1 Vývoj rastu HDP v stálych cenách

Zdroj: Svetová banka, Štatistický Úrad SR, Eurostat

Hlavný zdroj rastu pochádzal zo spotrebiteľského dopytu. K pozitívnemu ekonomickému vývoju v 4. štvrtroku 2018 prispel hlavne domáci dopyt rastom o 5,8 %.

Na druhej strane slovenské HDP na osobu podľa Eurostatu posledné štyri roky stagnuje na úrovni 77 % priemeru EÚ. A to i napriek tomu, že naša ekonomika každý rok rastie v priemere o 1,5 p. b. rýchlejšie ako európska. Aktuálny výskum poukazuje na to, že pre nové členské štáty EÚ vrátane Slovenska, sú hlavné zdroje zaostávania za vyspelými západnými ekonomikami nízka celková produktivita faktorov (TFP) a neefektívna alokácia zdrojov. Z metodologického hľadiska môže byť stagnácia sčasti spôsobená rozdielmi v meraní cenovej hladiny.⁴

Európska komisia (EK) predpovedá, že Slovensko bude v rokoch 2019 a 2020 treťou najrýchlejšie rastúcou ekonomikou eurozóny. Zlepšenie nastane podľa odhadov EK najmä vďaka zvýšeniu reálnej mzdy, ďalším nárastom zamestnanosti a zvýšením súkromnej spotreby. Hospodársku aktivitu môže podporiť najmä rozširovanie exportných kapacít v automobilovom sektore. Ak chceme však aj naďalej v tomto odvetví rásť, v prvom rade je potrebné vytvárať lepšie podmienky pre automobilový priemysel a z hľadiska udržateľnosti a konkurencieschopnosti automobilového priemyslu, ako kľúčového priemyselného odvetvia na Slovensku, je veľmi dôležité zachytiť najmä aktuálne trendy jeho smerovania. Predpokladom predikovaného pozitívneho vývoja je taktiež predvídateľnosť prípadných legislatívnych zmien s vplyvom na podnikateľské prostredie.

³ Zdroj: Štatistický Úrad SR

⁴ Zdroj: Inštitút finančnej politiky na základe údajov Eurostatu; dostupné na:

<https://www.finance.gov.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/publikacie-ifp/komentare/2018/2-dobiehamo-alebo-nedobiehamo-ten-zapad-januar-2018/>

Na ekonomický vývoj Slovenska, ako krajiny s výrazne otvorenou ekonomikou a vysokým zapojením do globálnych hodnotových reťazcov, bude mať vplyv globálny ekonomický vývoj, najmä v EÚ a eurozóne, USA a Číne, ako aj iné faktory (napr. brexit). Prognózy OECD⁵, Medzinárodného menového fondu⁶ a Svetovej banky⁷ hovoria o spomalení ekonomického rastu globálne, výraznejšie v rozvinutých ekonomikách sveta.

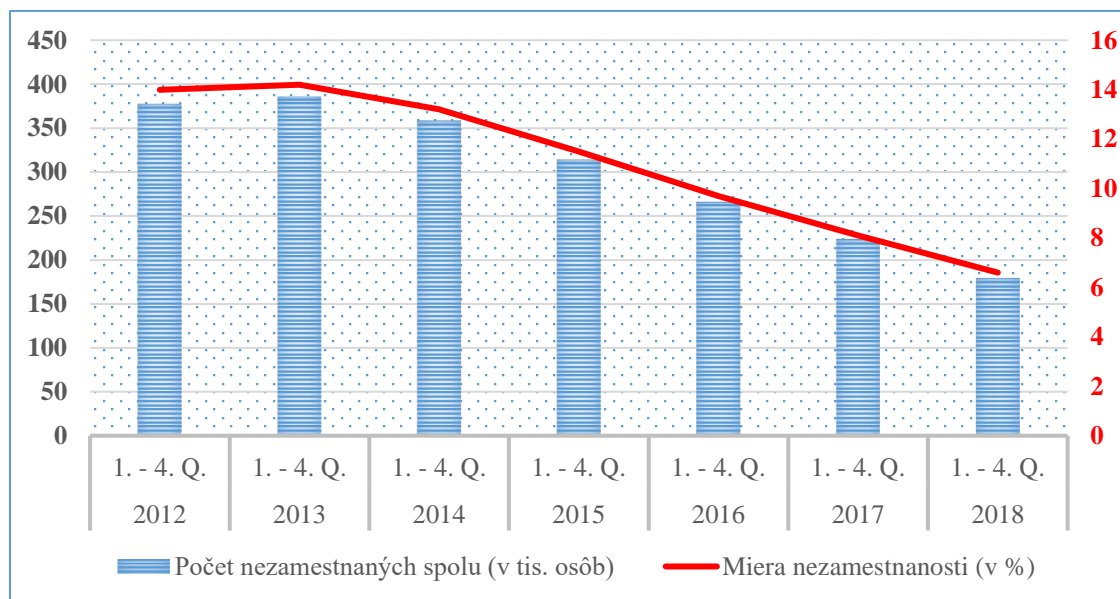
Inflácia

V decembri 2018 dosiahla miera medziročnej inflácie v úhrne hodnotu 1,9 %. Jadrová inflácia dosiahla hodnotu 1,8 % a čistá inflácia hodnotu 2 %.⁸ Podľa informácií ŠÚ SR klesli medzimesačne ceny v decembri 2018 oproti novembru 2018 o 0,1 %, čo predstavuje rovnaký vývoj ako mesiac predtým. Priemerná inflácia za celý rok 2018 dosiahla 2,5 %. V roku 2018 rástli ceny najrýchlejšie v doprave, v priemere až o 4,6 %; v potravinách a nealkoholických nápojoch o 3,9 % a v hoteloch, kaviarňach a reštauráciách o 3,4 %.⁹

2.2. Vývoj na trhu práce

V roku 2018 pokračoval priaznivý vývoj na trhu práce v podobe poklesu nezamestnanosti. **Miera nezamestnanosti** sa za 4. štvrťrok 2018 medziročne znížila o 1,6 percentuálneho bodu na 6,1 %.¹⁰ Bola to najnižšia nameraná hodnota za obdobie od začatia zisťovania, čím dosiahla svoje historické minimum.¹¹ Miera nezamestnanosti za rok 2018 dosiahla v priemere 6,6 % (8,1 % za rok 2017).

Graf 2 Počet nezamestnaných a miera nezamestnanosti

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov ŠÚ SR

⁵ Zdroj: <http://www.oecd.org/eco/outlook/economic-outlook/>

⁶ Zdroj: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2019/01/11/weo-update-january-2019>

⁷ Zdroj: Svetová banka; <http://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>

⁸ Zdroj: Štatistický Úrad SR

⁹ Zdroj: Štatistický Úrad SR

¹⁰ Zdroj: Štatistický Úrad SR

¹¹ Zdroj: Štatistický Úrad SR; Národná Banka Slovenska: Správa o ekonomike SR (december 2018); Národná banka Slovenska: Mesačný bulletin NBS (2018)

Na situáciu na trhu práce pozitívne vplýval dosiahnutý ekonomický rast. Podľa štvrťročného podnikového výkazníctva ŠÚ SR sa v roku 2018 v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšil priemerný počet **zamestnaných osôb** o 43,9 tisíc.

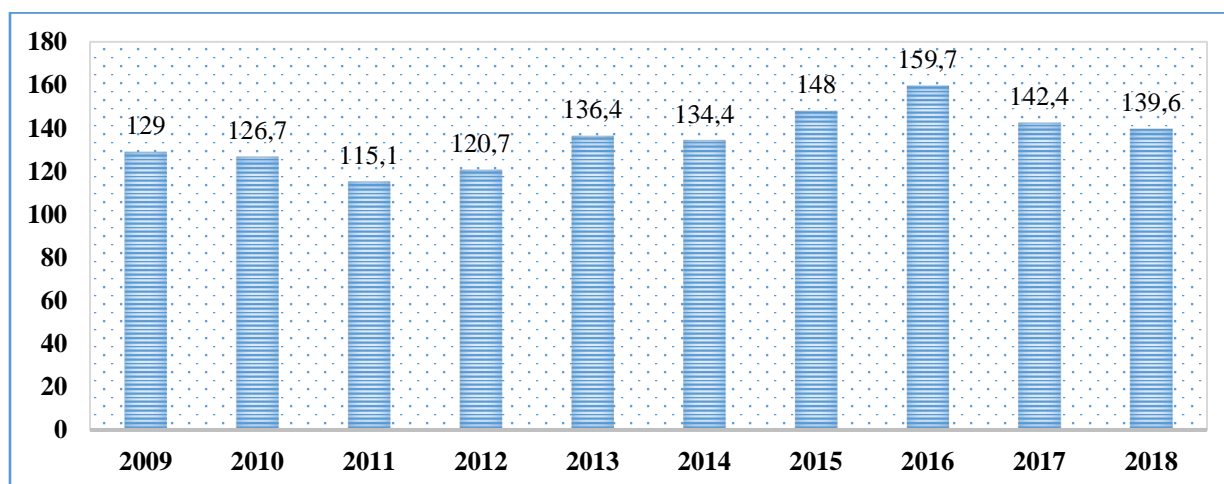
Vzhľadom na negatívny demografický vývoj a klesajúci počet nezamestnaných osôb nastalo v roku 2018 mierne spomalenie rastu zamestnanosti. Na základe zistení ŠÚ SR vzrástol v roku 2018 priemerný evidenčný počet zamestnancov v organizáciách s počtom zamestnancov 20 a viac medziročne o 1,8 %. Nárast zamestnanosti zaznamenali všetky kraje s výnimkou Košického. Zamestnanosť vzrástla najviac v Prešovskom kraji a na trhu práce stále dominuje Bratislavský kraj s podielom 33,4 % z celkového počtu zamestnancov (za organizácie s počtom zamestnancov 20 a viac).

V rámci jednotlivých odvetvových štatistík bol v roku 2018 zaznamenaný priemerný medziročný nárast zamestnanosti najmä v informačných a komunikačných činnostiach (o 6,9 %), doprave a skladovaní a predaji a oprave motorových vozidiel (zhodne o 6,4 %), vybraných trhových službách (o 6,2 %), v činnostiach reštaurácií a pohostinstiev (o 5,9 %), ubytovaní (o 5,7 %), stavebníctve a maloobchode (zhodne o 3,3 %), a v priemyselnej výrobe (o 3 %)¹² Zaznamenanie najvyššieho nárastu zamestnanosti práve v oblasti informačných a komunikačných činností možno v dnešnej dobe hodnotiť ako pozitívny jav na trhu práce.

Počet voľných pracovných miest v roku 2018 medziročne vzrástol v priemere o 3 965 (o 18,8 %) na 25 088 miest, čo spôsobuje zamestnávateľom problémy s obsadením voľných pracovných miest vhodnými uchádzačmi. Rast zamestnanosti postupne spomaľuje i z dôvodu problémov so zamestnaním vhodnej pracovnej sily.¹³ Charakteristickými javmi, ktoré sprevádzajú vývoj na trhu práce je aj prílev pracujúcich cudzincov, či klesajúci počet Slovákov pracujúcich v zahraničí.¹⁴

V súvislosti s rastúcou mierou zamestnanosti bol v roku 2018 zaznamenaný aj **pokles počtu pracujúcich v zahraničí** Odvetvia, kde obyvatelia SR nachádzali uplatnenie, boli najmä stavebníctvo, priemysel, či zdravotníctvo a sociálna sféra. Z európskych krajín najviac slovenských občanov pracovalo v Rakúsku a v Českej republike. Prácu v zahraničí nachádzali predovšetkým obyvatelia Prešovského, Žilinského a Nitrianskeho kraja.

Graf 3 Vývoj krátkodobej migrácie za prácou do zahraničia (v tis. osôb)

Zdroj: Štatistický úrad SR

¹² Zdroj: Štatistický Úrad SR

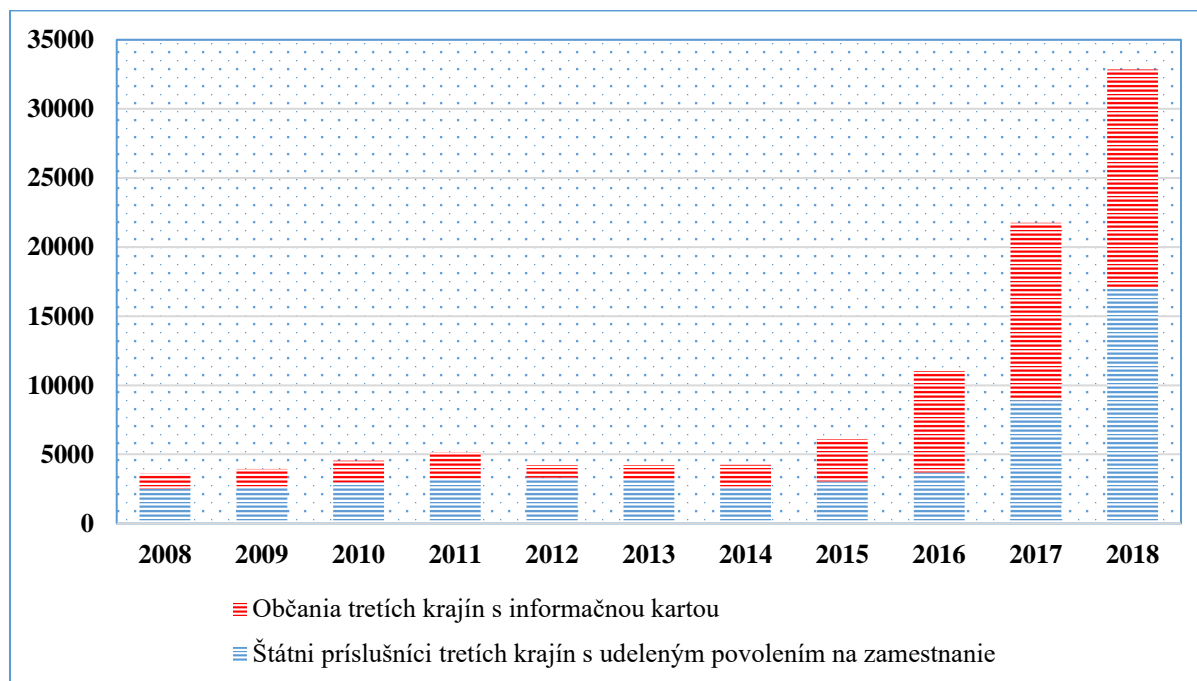
¹³ Zdroj: Štatistický Úrad SR

¹⁴ Štatistický úrad SR, spracované SBA

Nielen občania Slovenska odchádzajú za prácou do zahraničia, ale aj občania tretích krajín prichádzajú za prácou na Slovensko (graf 4). Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily na domácom trhu teda riešia zamestnávateľa zamestnávaním cudzincov. Celkový počet cudzích štátnych príslušníkov z tretích krajín, vykonávajúcich pracovnú činnosť bol na území Slovenskej republiky ku koncu roka 2018 **32 851** osôb.

Z údajov vyplývajúcich z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVR), z tretích krajín majú najvyššie zastúpenie občania Srbska, Ukrajiny či Bosny a Hercegoviny.

Graf 4 Vývoj zamestnanosti cudzincov z tretích krajín na území SR¹⁵

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

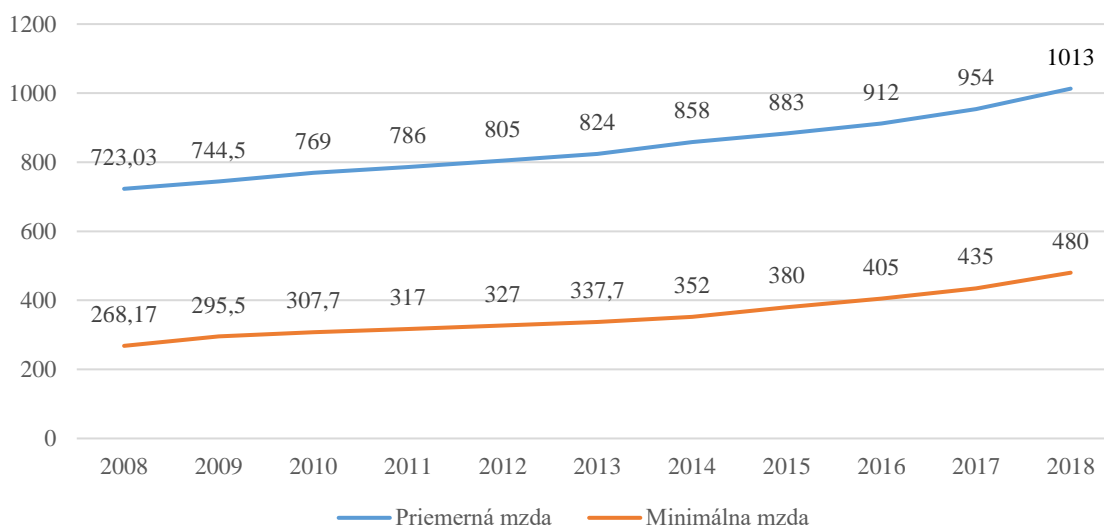
2.3. Mzda a cena práce

V roku 2018 dosiahla priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve hodnotu 1 013 eur. Medziročne sa zvýšila o 6,2 %, reálna mzda vzrástla o 3,6 %.¹⁶ Za obdobie rokov 2008 až 2017 sa hodnota priemernej mzdy zvýšila o 231 eur a hodnota minimálnej mzdy sa zvýšila o 166,83 eur, pričom v roku 2017 išlo o najväčšie zvýšenie minimálnej mzdy v histórii Slovenska.

¹⁵ Uvedený počet sa skladá zo súčtu štátnych príslušníkov tretích krajín s udeleným povolením na zamestnanie a občanov tretích krajín s informačnou kartou, tzn. príslušníkov tretích krajín pracujúcich u zamestnávateľa so sídlom na území SR, ktorí pre svoj výkon práce nepotrebujú povolenie na zamestnanie podľa § 23a ods. 1 zákona o službách zamestnanosti.

¹⁶ Zdroj: Štatistický Úrad SR

Graf 5 Vývoj minimálnej mzdy a priemernej mzdy (v eur)

Zdroj: Štatistický Úrad SR; Eurostat

Minimálna mzda pre rok 2018 predstavovala 480 eur (zvýšenie o 10,34 % zo 435 eur v roku 2017). Pre jednu odpracovanú hodinu to bola suma 2,759 eur (minimálna hodinová mzda v roku 2017 bola 2,50 eur). Od 01. 01. 2019 sa táto suma zvyšuje o 40 eur na 520 eur pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou a o 0,23 eur, zo súčasných 2,759 eur na 2,989 eur za odpracovanú hodinu zamestnancom odmeňovaných podľa počtu odpracovaných hodín.

Stanovenie minimálnej mzdy by malo byť dosiahnuté dohodou všetkých aktérov, teda vlády SR, zástupcov odborových zväzov ako aj zástupcov podnikateľov a ich zväzov a združení. Minimálna mzda je naviazaná na ďalšie povinnosti zamestnávateľov a teda jej zmena má vplyvy na niekoľko ďalších nákladových položiek (napr. cena práce za nadčasy, sviatky, atď.). Z pohľadu predikovateľnosti nákladov podnikateľov a aj podnikateľského prostredia by bolo teda vhodné do budúcnosti stanoviť rámec alebo jasný vzorec pre stanovenie minimálnej mzdy.

2.4. Produktivita práce

Produktivita práce na Slovensku medziročne rastie, nie však tempom akým rastú mzdy. Z dlhodobého hľadiska a udržateľnosti hospodárstva Slovenska je potrebné, aby sa hospodárska politika vlády zamerala na produktivitu práce. Hlavným zdrojom produktivity do budúcnosti má byť podpora a rozptyl inovácií a technológií najmä v priemysle a automatizácia, resp. robotizácia (teda prechod na Priemysel 4.0), rozvoj vedy a výskumu, najmä aplikovaného, nástup digitalizácie vo všetkých odvetviach a sektoroch hospodárstva, investície do technologických centier a odvetví s vyššou pridanou hodnotou. Viac informácií o produktivite je možné nájsť napríklad v schválenej Stratégii hospodárskej politiky SR do roku 2030¹⁷ (uznesenie vlády SR č. 300/2018).

Podľa analýzy NBS sa nižší rast produktivity práce ako miezd prejaví výraznejšie v nákladových tlakoch, než tomu bolo v predchádzajúcich rokoch.¹⁸ Musíme počítať s tým, že čím kvalifikovanejšia pracovná sila, ktorá je zdrojom pridanej hodnoty spolu s automatizáciou, tým vyššie bude aj mzdové ohodnotenie.

¹⁷ Dostupné na <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/17134/1>

¹⁸ Zdroj: Národná banka Slovenska: Analýza konvergenie slovenskej ekonomiky (2018)

3. Komparatívne hodnotenie podnikateľského prostredia

Súčasťou hodnotenia situácie podnikateľského prostredia na Slovensku sú aj výsledky prieskumov v oblasti podnikania, vrátane prieskumov Svetovej banky Doing Business (ďalej len „DB“), rebríčku konkurencieschopnosti, ktorý vydáva Svetové ekonomické fórum (ďalej len „WEF“) a Global Entrepreneurship Monitor (ďalej len GEM), ktorý predstavuje významnú globálnu štúdiu o dynamike podnikania.

3.1. Hodnotenie Svetovej banky „Doing Business“

Hodnotenie *Doing Business (DB)*, ktoré Svetová banka každoročne vydáva, skúma regulácie podnikateľského prostredia a zákony ovplyvňujúce podnikanie v 190 krajinách.

Konečné hodnotenie je vypracované na základe čiastkových hodnotení v 10 indikátoroch, ktoré sú spolu s umiestnením SR v rebríčku v rokoch 2014 – 2019 uvedené v tabuľke 3. Aj napriek kontinuálnej snahe a odhodlaniu MH SR vytvárať podnikateľom lepšie prostredie na podnikanie sa SR umiestnila na 42. mieste spomedzi 190 krajín, čím si zároveň obhájila 18. pozíciu v rebríčku v rámci EÚ. Tohtoročné skóre SR je 75,17 bodov, čo v bodovom hodnotení znamená mierne zlepšenie o 0,29 bodu v porovnaní s minulým rokom. V porovnaní s minuloročným hodnotením to predstavuje pokles v celkovom rebríčku hodnotených krajín o 3 priečky (tabuľka 2):

Tabuľka 2 Postavenie SR v hodnotení DB

	DB 2019	DB 2018	Zmena umiestnenia v rebríčku	EODB 2019 (% bodov)	DB 2018 DTF ¹⁹ (% bodov)	EODB ²⁰ zmena skóre
CELKOVÉ POSTAVENIE	42	39	↓ 3	75,17	74,88	↑ 0,29

Zdroj: Svetová banka

Bodové hodnotenie predstavujúce vzdialenosť od hraničného bodu (tzv. „Distance to Frontier score“), bolo v roku 2018 premenované na tzv. „Skóre jednoduchosti podnikania“ („Ease of doing business score“). Napriek zmene názvu ostal metodický proces výpočtu skóre rovnaký.

Tabuľka 3 Umiestnenie SR v hodnotení jednotlivých indikátorov a v celkovom hodnotení Doing Business v rokoch 2014 – 2019

Indikátor	Rok hodnotenia a pozícia v rebríčku						
	2019	Zmena	2018	2017	2016	2015	2014
Začatie podnikania	127	↓ 44	83	68	64	71	108
Získavanie stavebných povolení	143	↓ 52	91	103	102	78	53
Pristup k elektrickej energii	47	↑ 10	57	53	47	46	65
Registrácia majetku	9	↓ 2	7	7	5	5	11
Získanie úveru	44	↑ 11	55	44	42	36	42

¹⁹ Pozn. DTF – distance to frontier – vzdialenosť od hraničnej hodnoty

²⁰ Pozn. EODB – „ease of doing business“, tzv. „skóre“ jednoduchosti podnikania

Ochrana minoritných investorov	95	↓ 6	89	87	85	87	115
Daňové povinnosti firiem	48	↑ 1	49	56	58	109	102
Cezhraničné obchodovanie	1	-	1	1	1	63	65
Vymáhateľnosť zmlúv	47	↑ 37	84	82	81	1	108
Riešenie platobnej neschopnosti	42	-	42	35	34	33	38
Celkové umiestnenie SR	42	- 3	39	33	30	29	49

Zdroj: Svetová banka

Posun v bodovom hodnotení (skóre), ktoré objektívne popisuje vývoj krajiny bez ohľadu na zlepšenie, či zhoršenie ostatných krajín, je zaznamenaný v nasledujúcej tabuľke. Pokles evidovala SR najmä v indikátoroch Získanie stavebného povolenia, Začatie podnikania. Vo všetkých indikátoroch sa skóre mierne zlepšilo, alebo nezmenilo. Podľa revidovaných údajov oproti minulému roku k faktickému zhoršeniu nedošlo v žiadnom indikátore. Odhliadnuc od indikácií samotného prostredia podľa tohto skóre by sa mohlo javiť, že podnikateľské prostredie v SR je kvalitné a dobré. Indikácie samotného prostredia a investorov však svedčia o opaku.

Tabuľka 4 Hodnotenie Slovenska v rámci indikátorov Doing Business

Indikátor	DB 2019	DB 2018	Zmena pozície v rebríčku	DB 2018 ²¹ DTF Revid (0-100)	Zmena skóre
Začatie podnikania	127	83	↓ 44	81,96	↑ 0,06
Získavanie stavebných povolení	143	91	↓ 52	59,33	↑ 0,01
Prístup k elektrickej energii	47	57	↑ 10	83,19	↑ 0,04
Registrácia majetku	9	7	↓ 2	90,17	-
Získavanie úverov	44	55	↑ 11	70,00	-
Ochrana menšinových investorov	95	89	↓ 6	53,33	-
Daňové povinnosti firiem	48	49	↑ 1	80,46	↑ 0,16
Cezhraničné obchodovanie	1	1	-	100,00	-
Vymáhateľnosť zmlúv	47	84	↑ 37	64,27	↑ 1,85
Riešenie platobnej neschopnosti	42	42	-	66,08	↑ 0,82

Zdroj: Svetová banka

²¹ Revidované skóre za DB 2018

Najvýraznejší pokles v rebríčku hodnotených krajín (pokles z 83. na 127. miesto) zaznamenalo Slovensko v rámci indikátora **Začatie podnikania**. V tohtoročnom hodnotení Svetová banka zvýšila počet procedúr potrebných na začatie podnikania zo 7 na 8. Taktiež sa výrazne zvýšil čas potrebný na splnenie týchto procedúr, a to o 14 dní. Podľa revidovaných údajov k faktickému zhoršeniu oproti minulému roku nedošlo, skóre sa jemne zlepšilo (o 0,06). Pozitívom tohto indikátora je, že sa znížili náklady na založenie podniku, ktoré predstavujú v tomto roku zníženie z 1,1 % na 1,0 % z príjmu na obyvateľa a k zmene došlo aj pri vnímaní minimálnej výšky vkladu pri založení firmy, ktoré v tohtoročnom hodnotení už nepredstavujú 17,2% z príjmu na obyvateľa, ale len 16,4 %.

Tento indikátor MH SR intenzívne komunikovalo s Ministerstvom vnútra SR, ktoré má v kompetencii Jednotné kontaktné miesta, na ktorých si podnikateľ vie vybaviť všetky potrebné povolenia. Podnikatelia však pri svojom podnikaní nie vždy využívajú najjednoduchšie postupy, ktoré im regulačný rámec v SR ponúka a jednotlivé procedúry vybavujú na každom úrade individuálne, prípadne využívajú služby advokátskych kancelárií. V prípade intenzívnejšieho využívania Jednotných kontaktných miest je možné znížiť počet procedúr v indikátore Začatie podnikania, čo by v konečnom dôsledku mohlo znamenať zlepšenie postavenia v tomto indikátore. Snahou MH SR je viac spropagovať možnosti Jednotných kontaktných miest a tiež rozšíriť ich funkcionality, napr. o komunikáciu so Sociálnou poisťovňou a na ďalšie podnikateľské subjekty.

Ďalším problematickým aspektom ostal ukazovateľ **Získanie stavebného povolenia**, ktorý je aj naďalej oblasťou, v ktorej vidíme veľký potenciál zlepšovať sa, a v ktorej SR výrazne zaostáva v porovnaní s ostatnými indikátormi. MH SR sústavne poukazuje na potrebu komplexnej reformy v tomto sektore, ktorý je v gescii Ministerstva dopravy a výstavby SR. Navyše, v rámci prvého balíčka opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia (tzv. antibyrokratický balíček) uložila vláda SR ministromi dopravy a výstavby šesť úloh zameraných na oblasť stavebného konania, vrátane úlohy pripraviť nový stavebný zákon s termínom do konca roku 2019. Pre zlepšenie postavenia v tomto indikátore je tento zákon kľúčový.

V kategórii **Prístup k elektrickej energii** zaznamenala SR jemné zlepšenie prostredia a posun v rebríčku o 10 miest (posun z 57. na 47. miesto). Bolo zaznamenané skrátenie času a zvýšenie nákladov potrebných na získanie pripojenia k elektrickej energii.

V rámci ukazovateľa **Registrácia majetku** bol zaznamenaný pokles v rebríčku o 2 miesta a minimálny pokles v skóre. Podľa Svetovej banky vyniká SR nízkymi nákladmi na prevod vlastníctva nehnuteľnosti a vysokou kvalitou správy pozemkov a nehnuteľností²². Ide o jediný ukazovateľ, v ktorom sa SR dlhodobo umiestňuje na vysokých priečkach.

Najväčší pozitívny posun bol v indikátore **Vymáhateľnosť zmlúv**, kde SR zaznamenala výrazné zlepšenie. V tohtoročnom rebríčku došlo k zlepšeniu pozície o 37 miest (posun z 84. na 47. miesto) z dôvodu elektronizácie komunikácie podnikateľov so štátnou správou a zavedenia elektronizácie v rámci súdnych konaní

V rámci indikátora **Riešenie platobnej neschopnosti** bolo zaznamenané mierne zvýšenie skóre indikátora (o 0,82) vďaka zvýšeniu miery vymoženia pohľadávky.

V rámci krajín EÚ si Slovensko v celkovom hodnotení obhájilo svoju pozíciu na 18. mieste. V rebríčku vedie Dánsko, ktoré sa v celkovom hodnotení umiestnilo tak isto ako v prechádzajúcom roku na 3. mieste, a posledné priečky, ako i v uplynulom roku, obsadilo Grécko a Malta. Pokles oproti minulému roku zaznamenala aj väčšina krajín EÚ, Nemecko aj

²² <http://www.doingbusiness.org/en/reports/subnational-reports/eu-croatia-czechrepublic-portugal-slovakia>

Rakúsko poklesli o 4 priečky, Írsko o 6 priečok, Belgicko a Holandsko naopak zaznamenali mierny vzostup.

Ak sa pozrieme na najlepšie umiestnené krajiny EÚ v rebríčku DB v porovnaní so SR vidíme výrazné rozdiely najmä v oblastiach **Získavanie stavebných povolení** či **Začatie podnikania**. Tieto súvisia s omnoho menším počtom úkonov aj času ktorý vynaložia podnikatelia na uvedené oblasti v najlepšie umiestnených krajinách.

V rámci regiónu V4 sa Slovensko opätovne umiestnilo na treťom mieste. Všetky štyri krajiny zaznamenali v tohtoročnom hodnotení mierny pokles: Česká republika poklesla v celkovom rebríčku o 5 priečok na 35. miesto Poľsko sa posunulo z 27. priečky na 33. priečku. Maďarsko pokleslo o 5 priečok a umiestnilo sa na 53. mieste.

Tohtoročný mierny pokles v rebríčku hodnotených krajín a iba mierne zlepšenie skóre (0,29 bodu na bodovú hodnotu 75,17) v hodnotení Doing Business 2019 neodrádza od našich rozbehnutých aktivít zameraných na tvorbu čo najpriaznivejšieho prostredia na podnikanie na Slovensku. Zdôrazňujeme, že prvoradým záujmom vlády SR je zlepšovanie podnikateľského prostredia ako takého, a zlepšovanie našej pozície v rôznych medzinárodných rebríčkoch je síce želaným, ale stále iba vedľajším efektom nášho úsilia. V rámci priamej kompetencie MH SR je iba indikátor **Prístup k elektrickej energii**. Napriek tohtoročnému zlepšeniu v rebríčku sme absolvovali stretnutie s distribučnými spoločnosťami, aby sme našli najlepšie postupy a tieto aplikovali na celom území SR.

Krajiny, ktoré najviac poskočili v rebríčku (Afganistan, Džibuti, Čína či Azerbajdžan) nepredstavujú konkurenciu pre SR v regióne. MH SR si uvedomuje snahu Svetovej banky hodnotiť regulačné prostredie čo najobjektívnejšie, no je potrebné poznamenať, že hodnotenie Doing Business a jeho indikátory nemôžu popísať podnikateľské prostredie v celej jeho komplexnosti ani v komparácii s geograficky, demograficky, či ekonomicky heterogénnymi ekonomikami.

3.2. Subnational Doing Business 2018

Svetová banka na základe zadania od EK vypracovala štúdiu Doing Business v Európskej únii 2018: Chorvátsko, Česká republika, Portugalsko a Slovensko, ktorá poskytuje detailnejší prehľad o podmienkach podnikania v slovenských mestách (Bratislava, Trnava, Žilina, Košice, Prešov). V rámci štúdie bolo porovnávaných 25 vybraných miest v týchto štyroch menovaných krajinách podľa toho, aké sú v nich podmienky pre podnikanie malých a stredných firiem. V tejto súvislosti EK konštatovala aj pomerne veľké regionálne rozdiely týkajúce sa administratívnej záťaže.

Zo sledovaných slovenských miest by sa malo podľa Svetovej banky najjednoduchšie podnikat' v Prešove. Za ním sa umiestnili Košice, Žilina, Trnava a Bratislava. Ak by sa v Bratislave uplatňoval úspešný prístup, aký sa používa v našich regiónoch, Slovensko by sa podľa Svetovej banky v rebríčku zlepšilo až o 9 miest.

SR dosahuje lepšie skóre ako priemer EÚ v oblastiach:

1. Registrácia majetku
2. Vymáhateľnosť zmlúv
3. Prístup k elektrickej energii (okrem Trnavy)

Naopak, horšie skóre ako priemer EÚ dosahujeme v indikátoroch:

1. Začatie podnikania
2. Získavanie stavebných povolení

Na Slovensku sa obchodná spoločnosť najľahšie zakladá v Prešove a v Žiline. Naopak, Bratislava zaostáva za ostatnými mestami – tento výsledok je možné pripísať vyššiemu dopytu po obchodných službách v hlavnom meste. Faktom je, že hlavné mesto spracúva viac nových žiadostí o živnostenské oprávnenie ako všetky štyri ostatné slovenské mestá spolu. Slovensko tiež prekonáva priemer EÚ v oblasti týkajúcej sa prevádzania vlastníctva nehnuteľností a vo vymáhaní zmluvných záväzkov.

Aj v oblasti vybavovania stavebných povolení poukázala správa na veľké regionálne rozdiely. Odchýlka vyplýva predovšetkým z rozdielov v efektívnosti stavebných úradov pri vydávaní stavebných povolení a od efektívnosti katastrálnych úradov pri zázname novostavieb.²³ Aj v rámci tohto indikátora Prístup k elektrickej energii boli zaznamenané výrazné odchýlky medzi mestami vyplývajúce hlavne z rozdielov v interných procesoch distribučných spoločností a v dostupnosti kapacít na pripojenie nových odberných miest.²⁴

Správa obsahuje aj ďalšie odporúčania ako zjednodušiť niektoré procesy týkajúce sa podnikania. Rovnako zástupcovia MH SR počas misie v regiónoch Slovenska narazili na nejednotné postupy úradov a samospráv pri vybavovaní niektorých žiadostí (napr. získanie stavebného povolenia). Skúsenosti z rokovaní v jednotlivých mestách SR boli zdrojom III. antibyrokratického balíčka opatrení.

Samotná Štúdia Doing Business má svoje limity, čo priznáva aj Svetová banka. Doing Business sa zameriava na najväčšie obchodné mestá, čo znižuje zastúpenie údajov pre ekonomiku ak existujú výrazné rozdiely medzi jednotlivými miestami, pripúšťa obmedzenia štandardizovaných prípadových scenárov a predpokladov, t. j. môžu sa systematicky sledovať len regulačné reformy v meraných oblastiach a scenáre prípadov nemusia byť najbežnejšie v konkrétnej ekonomike. Podmienky prípadových štúdií, ktoré sú spoločné pre všetky krajiny a tvoria základ hodnotenia Doing Business teda nie vždy zodpovedajú podnikateľskej praxi v SR.²⁵ Preto umiestnenie v tomto rebríčku je vhodnou informačnou databázou, avšak nemusí jednoznačne znamenať že podnikateľské prostredie sa zhoršuje pri zhoršujúcom postavení. Ak by vláda SR dokonca v niektorých prípadoch prijímala zmeny iba pre zlepšenie umiestnenia SR v Doing Business, došlo by naopak k zvýšeniu byrokracie a zhoršeniu podnikateľského prostredia. Tak ako už bolo konštatované, objektívne zhodnotenie podnikateľského prostredia a jeho kvality je potrebné brať v širších súvislostiach, dôležité je uplatňovanie „smart“ prístupu k zvyšovaniu kvality podnikateľského prostredia nielen na regionálnej či národnej, ale i na medzinárodnej úrovni.

3.3. Postavenie SR v rebríčku konkurencieschopnosti Svetového ekonomického fóra

Medzinárodným rebríčkom, ktorý monitoruje názory podnikateľov súvisiacich s kvalitou podnikateľského prostredia, je rebríček konkurencieschopnosti, ktorý vydáva WEF. Prieskum „The Global Competitiveness Report“ hodnotí konkurencieschopnosť krajín na základe verejných štatistických dát a celosvetového prieskumu názorov riadiacich pracovníkov. Za Slovensko sa ho zúčastňujú slovenskí podnikatelia.

V tomto roku sa skóre krajín počítalo pomocou novej metodiky. Bol prvýkrát použitý tzv. indikátor globálnej konkurencieschopnosti 4.0 (GCI 4.0), ktorý bol podmienený vznikom

²³ Zdroj: Svetová banka, dostupné na: <http://www.doingbusiness.org/en/reports/subnational-reports/eu-croatia-czechrepublic-portugal-slovakia>

²⁴ Zdroj: Správa Svetovej banky Subnational Doing Business; dostupné na: <http://www.doingbusiness.org/en/reports/subnational-reports/eu-croatia-czechrepublic-portugal-slovakia>

²⁵ Zdroj: Svetová banka, dostupné na: www.doingbusiness.org/EU2

nových zásadných zmien vo fungovaní národných ekonomík s príchodom štvrtej priemyselnej revolúcie (4IR). Objasňuje novo vznikajúci súbor faktorov kritických pre produktivitu, poskytuje nástroj na ich hodnotenie a zachycuje determinanty dlhodobého rastu. MH SR veľmi uvítalo zmenu metodiky, ktorá mení pomer hodnoty vstupných parametrov, ktorými sú štatistické ukazovatele a dotazník manažérov a rovnako reflektuje aktuálne inovačný trend rozvoja svetového hospodárstva. Okrem zmeny metodiky sa zvýšil aj celkový počet hodnotených krajín zo 137 na 140. Tieto zmeny chápeme ako zásadné reformy hodnotenia, ktoré nám prakticky nedovoľujú porovnať výsledky s minulým obdobím. Od vydania hodnotenia v roku 2014 sa pritom pozícia Slovenska neustále zlepšovala. Slovensko zaznamenalo v poslednom hodnotení v tomto rebríčku posun z 59. na 41. miesto spomedzi 140 hodnotených ekonomík.

Podstatnejšie než umiestnenie v rebríčku vnímame **zlepšenie** jednotlivých hodnotených úsekov (kvalita verejných inštitúcií, adopcia informačných a komunikačných technológií, finančný systém a inovačné schopnosti). Treba však naďalej pracovať na oblastiach, kde naše výsledky zaostávajú za priemerom EÚ (zdravie obyvateľstva a prax či zručnosti pracovnej sily, efektívnosť pracovného trhu či dynamika podnikania).

Tabuľka 5 Postavenie SR v rebríčku konkurencieschopnosti Svetového ekonomického fóra a hodnotenie za rok 2018

Piliere konkurencieschopnosti	Hodnotenie 2018 podľa Indexu globálnej konkurencieschopnosti 4.0	
	Umiestnenie v rebríčku	Dosiahnuté skóre
Kvalita verejných inštitúcií	55	↑ 56,4
Infraštruktúra	33	↑ 77,6
Makroekonomická stabilita	32	↑ 99,9
Veľkosť trhu	60	↑ 57,7
Adopcia informačných a komunikačných technológií (IKT)	35	↑ 67,8
Zdravie obyvateľstva	57	↑ 84,0
Zručnosti pracovnej sily	48	↑ 68,6
Trh tovarov	78	↓ 55,0
Trh práce	58	↓ 60,2
Finančný systém	54	↑ 63,7
Dynamika podnikania	45	↓ 64,5
Inovačná schopnosť	43	↑ 46,6
Výsledné hodnoty SR	41²⁶	↑ 67,0

Zdroj: Svetové Ekonomické Fórum

²⁶ Hodnotenú a prepočítanú podľa GCI 4.0

Za globálne najproblematickejšie oblasti považuje Svetová banka ukazovatele **Kvalita verejných inštitúcií a Inovačné schopnosti**. Na svete existuje len niekoľko krajín so silnou inovačnou schopnosťou, napr. Nemecko, USA a Švajčiarsko. Globálne priemerné skóre v pilieri schopností inovácií je 36, čo je najnižšie skóre v rámci 12 pilierov. Pre 77 zo 140 študovaných ekonomík je schopnosť inovácií najslabším pilierom.²⁷ Viac ako dve tretiny krajín malo skóre nižšie ako 50.²⁸ Prijatie 4IR je pritom rozhodujúcim faktorom konkurencieschopnosti a len tie ekonomiky, ktoré uznávajú jej dôležitosť, budú môcť rozširovať príležitosti pre svojich ľudí. **Pozícia Slovenska je v celkovom rebríčku na 43. mieste** (dosiahnuté skóre 47). Za podstatné považujeme predovšetkým dva piliere, **zručnosti pracovnej sily a inovačné schopnosti**, v ktorých dosiahla SR v porovnaní s ostatnými krajinami relatívne nízke hodnotenie.

Na dlhodobé nedostatky podnikateľského prostredia ako efektívnosť súdnictva alebo elektronizácia, pravidelne MH SR poukazuje a snaží sa ich riešiť **v rámci diskusií s kompetentnými ministerstvami pri príprave novej legislatívy** a tiež pri príprave antibyrokratických balíčkov. V treťom balíčku, ktorý obsahuje najmä debyrokratické opatrenia pri otvorení prevádzok, MH SR vychádzalo zo správy Svetovej banky Subnational Doing Business 2018, ktorá sa detailne zamerala na podmienky podnikania v slovenských mestách.

3.4. Globálny monitoring podnikania

Prieskum GEM predstavuje ďalšiu zo svetových štúdií o dynamike podnikania, ako výskumný projekt je založený na komplexnom sociálno-ekonomickom skúmaní podnikania a charakterizuje stav a vývoj kľúčových charakteristík podnikateľskej aktivity a prostredia na Slovensku, aj s prihliadnutím na našu pozíciu v porovnaní s vybranými benchmarkingovými krajinami. Popri postojoch k podnikaniu a podnikateľskej aktivite hodnotí aj podnikateľské prostredie formou prieskumu na dospelej populácii a národného expertného prieskumu, v rámci ktorého experti vyberaní na základe medzinárodne harmonizovanej metodiky odpovedajú na otázky zamerané na hodnotenie komplexného súboru dvanástich tzv. kľúčových rámcových podmienok podnikania príslušnej krajiny so zreteľom na určité aspekty a oblasti podnikania.

Konkrétne ide o nasledovné oblasti:

- Financovanie,
- vládne politiky z hľadiska konkrétnych politík, určenie priorít a podpory,
- vládne politiky z hľadiska byrokracie a daní,
- vládne programy,
- vzdelávanie v základnom a strednom školstve,
- vzdelávanie odborné, profesijné a vysokoškolské,
- transfer výskumu a vývoja,
- prístup ku komerčnej infraštruktúre a infraštruktúre služieb,
- dynamika trhu,
- trhové obmedzenia,
- prístup k fyzickej infraštruktúre a službám,
- kultúrne a spoločenské normy.

²⁷ Zdroj: Svetové Ekonomické Fórum, http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/?doing_wp_cron=1540371197.2984850406646728515625

²⁸ Zdroj: Svetové Ekonomické Fórum, http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/?doing_wp_cron=1540371197.2984850406646728515625

3.4.1. Výsledky prieskumu Globálny monitoring podnikania vo vzťahu k podnikateľskému prostrediu SR

Prostredie pre podnikateľov na Slovensku bolo podľa výsledkov hodnotenia expertného prieskumu GEM NES²⁹ hodnotené celkovo priemerne až značne podpriemerne, a s výnimkou niekoľkých podmienok na podnikanie stále problematické a nedostatočne podporujúce pre vznik a rozvoj podnikateľskej aktivity.

Taktiež, v porovnaní s krajinami Európy či ekonomikami, ktorých rozvoj je založený na inováciách³⁰ hodnotil prieskum GEM celkovú kvalitu podnikateľského prostredia na Slovensku ako dlhodobo podpriemernú.

Za problematické považuje prieskum predovšetkým kľúčové rámcové podmienky charakterizujúce oblasti vládnych politík (tak z hľadiska určenia priorít a podpory podnikania, ako aj z hľadiska byrokratického a daňového zaťaženia podnikateľov), vládnych programov na podporu podnikania, transferu poznatkov z vedy a výskumu do podnikania, a kultúrnych a spoločenských noriem vzťahujúcich sa k podnikaniu. Oblasti prístupu podnikateľov k fyzickej infraštruktúre, energiám a službám, a tiež prístup podnikateľov k infraštruktúre komerčných služieb pre ich podnikanie dlhodobo vykazujú pozitívny stav. Rovnako vcelku priaznivé hodnotenie v roku 2017³¹ a výraznejší nárast oproti päťročnému priemeru zaznamenali aj oblasti prístupu podnikateľov k financovaniu a dynamiky trhu ako faktora podnecujúceho rozvoj podnikateľskej aktivity. Z otvorených otázok prieskumu, v ktorých sa experti vyjadrovali k faktorom predstavujúcim najvýraznejšie obmedzenia podnikateľskej aktivity vyplynulo, že v našom podnikateľskom prostredí pretrvávajú chronické nedostatky v podobe administratívnej a byrokratickej záťaže, vysokého daňového a odvodového zaťaženia, komplikovanej a často sa meniacej podnikateľskej legislatívy, problematickej vymožitelnosti práva a vysokej miery korupcie.

Medzinárodné porovnanie s krajinami Európy či najvyspelejšími ekonomikami, ktorých rozvoj je založený na inováciách (tabuľka 6) poukazuje na komparatívne slabší stav najmä v prípade podmienok na podnikanie týkajúcich sa vládnych politík z hľadiska priorít a podpory podnikania, ako aj administratívneho a daňového zaťaženia podnikania, vládnych programov na podporu podnikania, transferu poznatkov z vedy a výskumu do podnikania, a kultúrnych a spoločenských noriem vo vzťahu k podnikaniu.

Naopak, komparatívne na priemere uvedených medzinárodných benchmarkov je na Slovensku hodnotený stav prístupu podnikateľov k fyzickej infraštruktúre a službám pre podnikanie (napr. komunikácie, energie), ako aj úroveň podnikateľského tréningu v odbornom, profesijnom a vysokoškolskom vzdelávaní, prístup podnikateľov k financovaniu, otvorenosť trhu a (ne)existencia trhových obmedzení, a prístup podnikateľov ku komerčnej infraštruktúre a službám pre podnikanie.

Taktiež porovnateľný stav možno sledovať v hodnotení podpory vzdelávania v základnom a strednom školstve pre podnikanie, avšak v tomto prípade absolútne hodnotenie jednoznačne

²⁹ Pozn. expertný prieskum (National Expert Survey – NES), ktorý zhromažďuje názory expertov príslušnej krajiny na určité aspekty a oblasti podnikania

³⁰ Pozn. k metodike GEM, krajiny, ktorých rozvoj je založený na inováciách – zaradenie vychádza z klasifikácie Svetového ekonomického fóra – WEF, ktoré každoročne zaraďuje krajiny sveta do troch kategórií a treťou z nich je kategória, krajín, ktorých rozvoj je založený na inováciách. Slovensko sa zvykne nachádzať medzi krajinami, ktorých rozvoj je založený na efektívnosti.

³¹ Pozn. výsledky štúdie GEM v čase prípravy Správy o stave podnikateľského prostredia dostupné iba za rok 2017

poukazuje na skutočnosť, že naše umiestnenie v porovnaní s ostatnými hodnotenými krajinami má charakter priemerného medzi nedostatočnými.³²

Tabuľka 6 Medzinárodné porovnanie s krajinami Európy či najvyspelejšími ekonomikami, ktorých rozvoj je založený na inováciách

	SK	Európa Hodnota	Rozdiel	IDC Hodnota	Rozdiel
Financovanie	2,65	2,63	+0,02	2,71	-0,18
Vládne politiky (priority, podpora)	2,03	2,55	-0,52	2,72	-0,65
Vládne politiky (byrokracia, dane)	1,96	2,46	-0,50	2,60	-0,53
Vládne programy	2,14	2,74	-0,59	2,87	-0,73
Vzdelávanie (základné a stredné)	2,03	2,09	-0,06	2,14	-0,11
Vzdelávanie (odb., prof., VŠ)	2,74	2,81	-0,07	2,84	-0,11
Transfer V&V	1,96	2,51	-0,55	2,63	-0,67
Komerčná infraštruktúra a služby	3,04	3,16	-0,13	3,14	-0,06
Dynamika trhu	2,72	2,98	-0,26	2,97	-0,27
Trhové obmedzenia	2,55	2,69	-0,14	2,74	-0,14
Fyzická infraštruktúra a služby	4,00	3,91	+0,09	3,97	+0,02
Kultúrne a spoločenské normy	2,10	2,66	-0,57	2,91	-0,78

Zdroj: dáta GEM 2013- 2017, spracovanie FMUK

3.4.2. Výsledky prieskumu Globálny monitoring podnikania – podnikateľský potenciál a aktivita

Nasledujúca časť obsahuje krátke zhrnutie výsledkov prieskumu GEM a hodnotí potenciál, podnikateľskú aktivitu a postoje ľudí k podnikaniu na Slovensku.

Podnikateľský potenciál a podnikateľská aktivita na Slovensku

Vnímanie podnikateľských príležitostí sa podľa viacerých súčasných definícií o podnikaní a podnikateľských teórií považuje za kľúčový aspekt v podnikaní. Táto schopnosť je významne ovplyvnená spoločenskými postojmi k podnikaniu, ale aj vlastným sebahodnotením, teda tým, či si ľudia myslia, že majú dostatok vedomostí zručností a schopností podnikateľ.

Spoločenské postoje k podnikaniu ovplyvňujú začatie podnikania a to v nasledovných smeroch:

- Slováci ešte stále viac ako je priemer Európy, V5³³ krajín, ako aj krajín, ktorých rozvoj je založený na inováciách *preferujú rovnakú životnú úroveň*. Najviac si rovnosť životnej úrovne želajú nepodnikatelia a najmenej etablovaní podnikatelia. Z uvedeného sa dá vydedukovať, že etablovaní podnikatelia poznajú náročnosť podnikania, a teda sa skôr

³² Zdroj: GEM Slovensko 2017: Podnikanie na Slovensku: vysoká aktivita v problematickom prostredí, FMUK, A. Pilková a kol.

³³ Pozn. k metodike GEM – pod označenie „V5“ spadajú krajiny V4 a Slovensko

prikláňajú sa viac k diferenciacii životnej úrovne zrejme v dôsledku zohľadňovania zásluhovosti;

- najmenej Slovákov v porovnaní s ostatnými krajinami v regióne si myslí, že *podnikanie je dobrá kariérna voľba* a že *úspešní podnikatelia majú v spoločnosti vysoký status*;
- Slováci sú však optimistickejší pokiaľ ide o hodnotenie *pozornosti médií úspešným podnikateľom*. Dokonca hodnotia túto pozornosť lepšie ako Európa, pričom sme len mierne pod úrovňou V5 a inovatívnych krajín.

V individuálnych atribútoch potenciálneho podnikateľa je populácia na Slovensku:

- *vo vnímaní podnikateľských príležitostí*, ako kľúčovej charakteristike potenciálu podnikateľa, hlboko pod priemerom všetkých analyzovaných benchmarkových regiónov. Slováci dlhodobo vidia príležitosti pre začatie podnikania vo veľmi malej miere;
- veľmi sebedomá pokiaľ ide o *dôveru vo vlastné schopnosti podnikat'* a iba s výnimkou V5 krajín máme túto sebadôveru vyššiu v porovnaní s Európou, ako aj inovatívnymi krajinami;
- odolná voči *strachu zo zlyhania v podnikaní* a podobne ako pri sebadôvere vo vlastné schopnosti podnikat' iba vo V5 krajinách je nižší strach zo zlyhania než u nás.

Vplyv týchto faktorov ako aj externého prostredia sa prejavuje v miere záujmu nepodnikateľov o začatie podnikat'. Čím je vyššie percento začínajúcich podnikateľov, tým sa dá očakávať aj vyššie percento vzniku nových inovatívnych biznisov, ktoré podporia rozvoj krajín a regiónov. Potvrďuje sa aj dlhodobo pretrvávajúca tendencia nízkej motivácie začať podnikat' z dôvodu príležitosti. Index motivácie je tak ďalším dôležitým indikátorom, ktorý by mali tvorcovia politik zobrať do úvahy, ak chcú, aby Slovensko bolo krajinou, kde podnikanie je kľúčovým faktorom ovplyvňujúcim štvrtú priemyselnú revolúciu.

Prieskum GEM sa zaoberal aj mierou podnikateľskej aktivity, ktorú tvorí celková počiatočná aktivita a podnikateľská aktivita v etablovanom podnikaní. Počiatočná podnikateľská aktivita predstavuje podľa metodiky GEM jadro v meraní podnikania. Logicky je však miera inovatívnosti podnikania ovplyvnená motiváciou začať podnikat': teda, či je motívom príležitosť alebo nevyhnutnosť. Zdrojom inovatívnosti sú práve biznisy, ktorých motívom je príležitosť, nie nevyhnutnosť. Podnikatelia v počiatočnej podnikateľskej fáze boli v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi inovatívnejší v produktovej a trhovej inovácii. V roku 2017 takmer tretina podnikateľov deklarovala inováciu, v porovnaní so štvrtinou v roku 2016. Rovnako aj etablovaní podnikatelia deklarovali nárast v trhovej a produktovej inovácii a to tak medziročne ako aj v porovnaní s priemerom predchádzajúcich rokov. Inovatívnosť podnikania bola v prieskume hodnotená podľa toho, aké percento podnikateľov operuje na novom trhu s novým produktom a do akej miery využívajú podnikatelia nové technológie vo svojom podnikaní. Nárast pri zameraní na inovácie v tejto oblasti bol zaznamenaný aj u etablovaných podnikateľov. V porovnaní s priemerom rokov 2013 – 2017 na úrovni 6,2 % bolo na trhovú a produktovú inováciu zameraných až 15 % etablovaných podnikateľov.

Z prieskumu GEM v roku 2017 vyplynulo, že Slovensko má vysokú počiatočnú podnikateľskú aktivitu, ktorá v roku 2017 dosiahla hodnotu 11,8 %, čo nás zaradilo na 3. miesto v Európe, 7. miesto v krajinách, ktorých rozvoj je založený na inováciách a na najvyššiu priečku vo V5 krajinách.

Tento stav i dlhodobá dynamika začínajúcej podnikateľskej aktivity Slovákov je ovplyvnená najmä vysokým percentom tých, ktorí začnú podnikat', avšak do troch mesiacov sa vzdajú svojich podnikateľských aspirácií. Ide o negatívny jav, ktorý sa v našich meraniach prejavuje

tzv. indexom smrti, ktorý je dlhodobo veľmi vysoký, ako aj vysokým percentom tých, ktorí ukončujú podnikanie (tabuľka 7).

Tabuľka 7 Rodiaci sa, noví podnikatelia a index smrti na Slovensku v rokoch 2013 – 2017

Rok	Celková počiatková podnikateľská aktivita	Rodiaci sa podnikatelia ³⁴	Noví podnikatelia ³⁵	Index smrti
2017	11,8	8,2	3,8	2,2
2016	9,5	6,4	3,2	2,0
2015	9,6	6,5	3,4	1,9
2014	10,9	6,7	4,4	1,5
2013	9,5	6,1	3,6	1,7
2013 - 2017	10,3	6,8	3,7	1,9

Zdroj: GEM Slovensko 2017: Podnikanie na Slovensku: vysoká aktivita v problematickom prostredí, A. Pilková a kol.

Z uvedeného stavu vyplýva potreba podpory vzdelávania a tréningov, a to či už pre tých, ktorí majú ambíciu začať podnikat', alebo pre žiakov a študentov na školách všetkých stupňov. Vzdelávanie a tréningy by tiež mali byť orientované na podporu tvorivosti a identifikácie podnikateľských príležitostí. Z výskumu vyplynulo, že počiatková podnikateľská aktivita na Slovensku je veľmi nízko motivovaná príležitosťou a predstavuje len 50 % z hodnoty porovnávaných európskych krajín, ako aj krajín, ktorých rozvoj je založený na inováciách. Naši ľudia ešte stále vo vysokej miere začínajú podnikat' z nevyhnutnosti, teda ako alternatíva k nájdeniu si zdroja príjmov pre prípad, že stratili zdroj príjmov zo zamestnania.³⁶

3.5. Postavenie SR v rebríčku European Innovation Scoreboard

Slovenská republika patrí v rámci medzinárodného porovnania European Innovation Scoreboard³⁷ dlhodobo medzi štáty, ktoré v inovačnej výkonnosti zaostávajú za priemerom EÚ. V roku 2017 sa Slovensko v medzinárodnom porovnaní umiestnilo na 23. mieste v rámci 28 krajín EÚ a patrilo do skupiny miernych inovátorov so štvrtou najnižšou inovačnou výkonnosťou v skupine. Z krajín V4 malo v roku 2017 horšiu inovačnú výkonnosť iba Poľsko. Celkovo dosiahol sumárny inovačný index Slovenska 64 % priemeru EÚ, čo je len veľmi mierne zvýšenie oproti roku 2010 (63 %), pričom obdobie od roku 2010 bolo poznačené skôr cyklickými len veľmi miernymi zmenami a nebol zaznamenaný výraznejší trend v niektorom z 27 parciálnych ukazovateľov.

³⁴ Ukazovateľ "rodiaci sa podnikatelia" predstavuje percento populácie 18 - 64 ročných, ktorí sa v súčasnosti aktívne angažujú na zakladaní biznisu, ktorí budú vlastníť alebo spolu vlastníť; z tohto biznisu si ešte ako vlastníci najmenej tri mesiace nevyplácali mzdy, platy alebo iné platby.

³⁵ Ukazovateľ „noví podnikatelia“ predstavuje percento populácie 18 - 64 ročných, ktorí sú v súčasnosti vlastníkmi manažérmi nového biznisu, z ktorého im boli vyplatené platy, mzdy alebo iné platby za aspoň tri mesiace ale nie viac ako 42 mesiacov.

³⁶ Zdroj: GEM Slovensko 2017: Podnikanie na Slovensku: vysoká aktivita v problematickom prostredí, FMUK, A. Pilková a kol.

³⁷ Zdroj: European Innovation Scoreboard - „európsky prehľad výsledkov inovácie“ poskytuje porovnávaciu analýzu inovačnej výkonnosti v krajinách EÚ, iných európskych krajinách a susedných krajinách. Posudzuje silné a slabé stránky národných inovačných systémov a pomáha krajinám identifikovať oblasti, ktoré je potrebné riešiť. Európska hodnotiacia tabuľka inovácií 2018 bola vydaná 22. júna 2018.

Tabuľka 8 Country profile Slovakia, European innovation index 2018

SUMÁRNÝ INOVAČNÝ INDEX	64		
Ľudské zdroje	77,6		
Noví doktorandi	113,1		
Obyvateľstvo s terciárnym vzdelaním	74,3		
Celoživotné vzdelávanie	23,5		
Atraktívne výskumné systémy	50,5		
Medzinárodné spoločné vedecké publikácie	83,3		
Najviac citované publikácie	50,1		
Zahranční doktorandi	34,5		
Prostredie priaznivé pre inovácie	59,3		
Penetrácia širokopásmového internetu	75		
Podnikanie založené na príležitostiach	44		
Financovanie a podpora	27,6		
R&D výdavky vo verejnom sektore	43,1		
Výdavky na rizikový kapitál	11,9		
Firmené investície	57		
R&D výdavky v súkromnom sektore	27,8		
Výdavky na inovácie bez výskumu a vývoja	72,2		
Podniky poskytujúce IKT tréningy	75		
Inovátori	33,9		
produktové/procesné inovácie v MSP	25,4		
marketingové/organizačné inovácie v MSP	48,9		
MSP inovujúce "in-house"	27,4		
Prepojenia	68		
Inovatívne MSP spolupracujúce s inými	72		
Verejno-súkromné spoločné publikácie	50,2		
Súkromné kofinancovanie verejných R&D výdavkov	83,6		
Duševné vlastníctvo	35,3		
PCT patentové prihlášky	14,3		
Prihlášky ochranných známok	60,2		
Prihlášky dizajnov	32,9		
Dopady na zamestnanosť	118,6		
Zamestnanosť v "knowledge-intensive" aktivitách	57,6		
Zamestnanosť týchto rastúcich podnikov	169,9		69,9
Vplyvy na predaj	101,2		
Export medium a hightech produktov	126,2		
Export "knowledge-intensive" služieb	30,2		
Predaj inovácií pre trh/firmu nových	156,1		

Zdroj: European Innovation Scoreboard 2018

Na základe parciálnych ukazovateľov (tabuľka č. 8) sú najsilnejšími dimenziami vplyvujúcimi na inovačný index „Vplyvy na zamestnanosť“ a „Vplyvy na predaj“. Naopak „Financovanie a podpora“ a „Inovátori“ sú dimenziami najslabšími. Na základe ukazovateľov možno konštatovať, že na Slovensku sú oblasti, ktoré sú z pohľadu vplyvu na inovačnú výkonnosť v porovnaní s priemerom EÚ dlhodobo poddimenzované – počet patentových prihlášok, inovácie v MSP, výdavky na výskum a vývoj v súkromnom sektore, rizikový kapitál, ako aj oblasť celoživotného vzdelávania a export tzv. „knowledge-intensive“ služieb, teda služieb založených na znalostiach (najmä vedeckých a technologických). Na viaceré z týchto nedostatkov v posledných rokoch poukázali kompetentné ústredné orgány

štátnej správy vo forme strategických materiálov (Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR, Implementačný plán RIS3) no bez výraznejších praktických dosahov. Obdobne sa stávajú aj predmetom odporúčaní na zlepšenie v oblasti inovácií a podnikania v reportoch, či už Európskej komisie alebo OECD.

Pri porovnaní štrukturálnych rozdielov Slovensko prevyšuje priemer EÚ v podiele zamestnanosti vo výrobných odvetviach (z toho najmä v „mid“ a high-tech“ odvetviach) a v podiele pridanej hodnoty nadnárodných spoločností resp. spoločností so zahraničným vlastníkom. Naopak, za priemerom EÚ zaostávame v HDP na obyvateľa a podiele zamestnanosti v službách založených na znalostiach.

V ďalších častiach správy sú uvedené kroky, ktoré realizuje MH SR ako gestor za inovácie v oblasti podpory inovácií a infraštruktúry.

3.6. Hodnotenie podnikateľského prostredia v SR z pohľadu slovenských podnikateľov

MH SR sa z hľadiska svojich kompetencií v podnikateľskom prostredí venuje nielen medzinárodným porovnaniam kvality podnikateľského prostredia, ale aj hodnoteniam našich podnikateľských zväzov a združení.

Pravidelne vyhodnocuje, komunikuje a predkladá vláde SR opatrenia z ankety Byrokratický nezmysel. MH SR analyzovalo metodiku Byrokratického indexu, ktorý realizuje Inštitút ekonomických a sociálnych analýz (INESS). Podľa tohto prieskumu, ktorého výsledky v roku 2018 sú z predchádzajúcim obdobím neporovnateľné z dôvodu rozdielnej metodiky a vyhodnocovaných krajín, priemerný podnikateľ na Slovensku musel urobiť 64 administratívnych úkonov, ktoré mu zabrali 222 hodín. Podľa tohto prieskumu v medzinárodnom porovnaní byrokratickej záťaže sú však na tom slovenskí podnikatelia lepšie, ako ich kolegovia z Česka, Ukrajiny alebo Litvy.

Všetky tieto podnety sú pre MH SR cennými zdrojmi k príprave opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia a zníženie regulačnej záťaže.

4. Súčasný trendy

4.1. Digitalizácia priemyslu – Inteligentný priemysel

Dnes sa vo svete všetky vyspelé štáty intenzívne zaoberajú problematikou aplikácie digitalizácie v priemysle. Nastupujúca digitalizácia zásadným spôsobom mení povahu priemyslu a má významné vplyvy i na ďalšie časti hospodárstva, ako aj celú spoločnosť. Slovenská republika patrí ku krajinám so silnou priemyselnou tradíciou a ambíciou je, aby aj jej budúcnosť zostala spojená s priemyslom. Štvrtá priemyselná revolúcia prináša viacero výziev, ale hlavne jedinečnú príležitosť zaistiť dlhodobú konkurencieschopnosť slovenského hospodárstva v globálnom konkurenčnom prostredí. Oblasť robotiky, automatizácie, digitalizácie a informačno-komunikačných technológií (IKT) sú súčasťou Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky.

MH SR aj z tohto dôvodu vypracovalo **Koncepciu inteligentného priemyslu pre Slovensko**, ktorú vláda Slovenskej republiky schválila svojím uznesením č. 490/2016 a následne **Akčný plán inteligentného priemyslu SR** schválený vládou SR uznesením č. 461/2018.

Rozvoj inteligentných priemyselných procesov významne zmení slovenský priemysel. Jeho výsledky budú založené na tvorbe pridanej hodnoty z inovácie produktov a procesov, čím vznikne inteligentný priemysel budúcnosti, ako jeden z pilierov rozvoja hospodárstva Slovenska so značným vplyvom na spoločnosť.

Pre budúci hospodársky rozvoj v tejto oblasti je dôležité vytvárať opatrenia cielene pre potreby jednotlivých odvetví, keďže je veľmi náročné vypracovávať úspešnú univerzálnu priemyselnú či vedecko-výskumnú politiku v dobe špecializácie.

Účel Akčného plánu inteligentného priemyslu SR:

- realizácia opatrení na zmeny v obsahu vzdelávania zodpovedajúce potrebám inteligentného priemyslu,
- prepojenie nadnárodných spoločností, veľkých podnikov a MSP s univerzitnými inkubátormi a vedeckými parkami na finančnej, technologickej a mentorskej báze s cieľom zvýšiť znalosti študentov a absolventov technických univerzít a tým zabezpečiť ich konkurencieschopnosť na trhu práce, resp. možnosť vlastného podnikania. Tieto firmy, resp. startupy sa stanú partnermi priemyselných odvetví a dokonale spoja automatizovaný hodnotový reťazec,
- realizácia opatrení na zmenu štruktúry zamestnancov na trhu práce, rekvalifikácia, pripravenosť absolventov, vplyvy na trh práce,
- zníženie bariér implementácie prvkov inteligentného priemyslu (najmä európska a národná legislatíva, technická normalizácia, bezpečnosť, právne aspekty),
- podchytiť potenciál rastu produktivity a konkurencieschopnosti, ktorý inteligentný priemysel prináša,
- podporiť/našartovať investovanie do digitálnych technológií,
- podporovať vytváranie a rozvoj inteligentných tovární,
- zapojiť všetky typy podnikov so zvýšenou podporou pre malé a stredné podniky
- celospoločenská osвета.

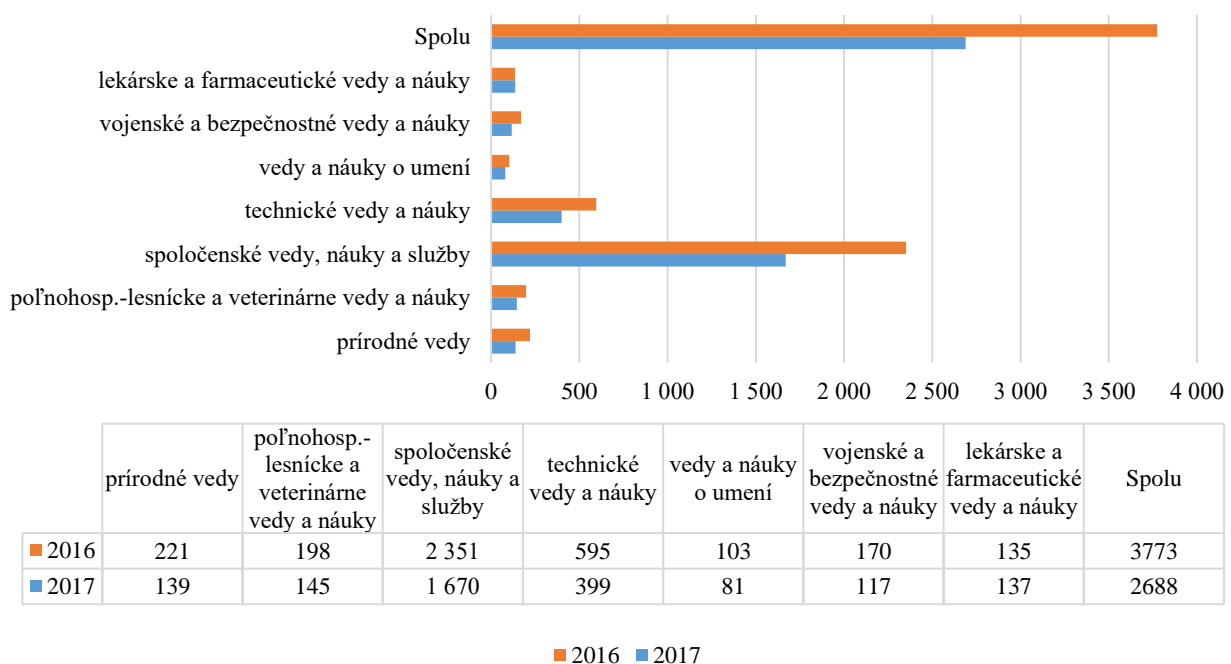
4.2. Rast ekonomiky vs. získavanie pracovnej sily

Vzdelaná pracovná sila zvyšuje produktivitu práce a vie sa pružnejšie prispôsobovať zvyšujúcim sa pracovným nárokom a zmenám v požadovaných zručnostiach. V súčasnosti je však prepojenie prípravy a rozvoja ľudských zdrojov s potrebami a požiadavkami trhu práce nedostatočné, prevláda orientácia vzdelávania novej pracovnej sily do oblastí nekorešpondujúcich s potrebami spoločnosti a hospodárskej praxe najmä v oblasti inteligentného priemyslu a znalostnej spoločnosti.

S automatizáciou a optimalizáciou procesov, ktoré so sebou prináša, klesne dopyt po niektorých povolaniach, ak nezanikne úplne a súčasne sa budú vytvárať nové povolania. Je potrebné, aby vzdelávací systém na všetkých úrovniach vzdelávania vrátane rekvalifikácií a celoživotného vzdelávania pripravil svojich absolventov tak, aby v rozsahu svojej odbornej kvalifikácie boli schopní úspešne zvládať všetky aspekty pracovných procesov vrátane aplikovania požiadaviek na dôstojné pracovné podmienky v inteligentnom priemysle. Uvedené je v kontraste s vývojom počtu študentov denného aj externého štúdia, ktorý zaznamenal za posledné roky klesajúci trend, a táto tendencia pretrváva až do súčasnosti a ich uplatniteľnosti na trhu práce. Podľa zverejnených údajov Centra vedecko-technických informácií SR predstavovali najväčší podiel nezamestnaných absolventov ku koncu roka 2017 absolventi spoločenských vied, náuk a služieb. Naopak, najmenej bolo na úradoch práce evidovaných absolventov vied a náuk o umení.³⁸

Podrobnejší prehľad za jednotlivé skupiny odborov je prezentovaný v nasledujúcom grafe.

Graf 6 Nezamestnaní absolventi podľa stupňa a skupiny odborov

Zdroj: Centrum vedecko-technických informácií SR

Avizovaný moderný systém prípravy pracovníkov na povolania súčasnosti a blízkej budúcnosti (známy ako Práca 4.0), znamená celoživotné vzdelávanie od útlej mladosti do staroby.

³⁸ Zdroj: Centrum vedecko-technických informácií SR; pozn. údaje v čase prípravy Správy o stave podnikateľského prostredia dostupné za rok 2017

Aktuálny hospodársky rast Slovenska na jednej strane zvyšuje zamestnanosť, no na druhej strane rastie počet voľných pracovných miest, na ktoré zamestnávateľia nedokážu nájsť vhodného uchádzača. Nedostatok (kvalifikovanej) pracovnej sily predstavuje novú výzvu na trhu práce vo viacerých okresoch a odvetviach najmä v oblasti priemyslu. Tento nedostatok začína mierne kompenzovať pracovná sila zo zahraničia. Cudzinci prichádzajú hlavne do regiónov s nedostatkom pracovnej sily a poukazujú tak na nedostatočnú pracovnú mobilitu domácej pracovnej sily.

Vláda SR reaguje na potreby zamestnávateľov v súvislosti s náborom nových pracovných síl. **Stratégia pracovnej mobility cudzincov v SR** je prvý komplexný dokument riešiaci problémy expresného a dlhodobého náboru a zamestnania zahraničnej pracovnej sily, ktorá bola prijatá uznesením vlády SR č. 473/2018. Obsahuje 23 krátkodobých opatrení, týkajúcich sa najmä skrátenia lehôt a zefektívnenia služieb verejnej správy, zníženia administratívnej záťaže a 27 dlhodobých opatrení, zameraných na zamestnávanie a integráciu cudzincov vo vzťahu so zahraničím, sociálne a dôchodkové poistenie cudzincov, ktoré riešia problematiku z komplexnejšieho pohľadu. Opatrenia boli prijaté ako dočasné a zároveň mimoriadne vzhľadom k aktuálnej situácii nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily na pracovnom trhu, ich realizácia začne od roku 2019. Majú za úlohu zefektívniť a spružniť vstup a pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín na územie SR za účelom zamestnania.

Už dnes však môžeme konštatovať, že ich dosahovanie vyššej efektivity je otázne. Investori nezaznamenali výrazné zlepšenie. Pribudli napríklad povinnosti súhlasu na pobyt cudzinca starostom, čo naopak zvyšuje administratívnu náročnosť procesu. Personálne a materiálne zabezpečenie úradov je z pohľadu investorov nedostatočné. „Vybavenie stránky“ nespĺňa často základné humánne kritéria.

Problémové oblasti, ktoré sú v súčasnosti najvypuklejšie, a na ktoré by sa mal štát v najbližšom období zamerať, sú:

- neefektívny systém celoživotného vzdelávania, do ktorého sa na Slovensku zapája menej ako 3 % dospelých, kým priemer EÚ je 10,8 %,
- nesúlad medzi nadobudnutými vedomosťami počas formálneho štúdia a potrebami trhu práce,
- nedostatočná znalosť potrieb pracovného trhu zo strany vzdelávacieho systému a nepripravenosť vysokých škôl (VŠ) a stredných škôl (SŠ), ale ani základných škôl (ZŠ) na zmeny požiadaviek trhu práce,
- nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily v kľúčových oblastiach hospodárstva,
- nepružný trh práce.

MH SR z hľadiska svojich kompetencií v oblasti zlepšovania podnikateľského prostredia a rozvoja inovácií vníma aktuálny nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily ako jeden z vážnych problémov rozvoja hospodárstva na Slovensku.

4.3. Systémové trendy/nedostatky v oblasti produktivity a inovačnej výkonnosti

Tak ako bolo naznačené v časti popisujúcej pozíciu Slovenska v rámci rebríčka hodnotenia inovačného indexu v priebehu uplynulých rokov sú trvalo poddimenzovanými parametrami práve tie, ktoré inovačnú výkonnosť ovplyvňujú najviac. Zároveň v nich za inovačnými lídrami, či už z pomedzi krajín EÚ alebo z iných krajín s vysokým inovačným potenciálom, zaostávame najvýraznejšie.

Slovensko patrilo posledných 20 rokov medzi najrýchlejšie rastúce ekonomiky Európy. To bolo ovplyvnené najmä priemyselnou orientáciou, ktorú umocňovali priame zahraničné investície, nízka cena práce, proexportné zameranie ekonomiky ruka v ruke s relatívnou blízkosťou dodávateľov v kľúčových priemyselných odvetviach. Súčasný trendy však vyvíjajú tlak na nevyhnutné zmeny, prostredníctvom ktorých bude slovenská ekonomika naďalej schopná reagovať na rastúce nároky výroby a konkurenciu, či už v domácom prostredí alebo v zahraničí.

Z pohľadu štruktúry podnikateľského prostredia majú napriek malej početnosti významný vplyv veľké podniky (z pohľadu HDP, pridanej hodnoty a zamestnanosti), a to najmä tie so zahraničným vlastníkom. Tie sú nielen proexportne orientované, ale aj výrazne vzdialené od segmentu MSP, čo do schopnosti inovovať.

Prakticky od vstupu Slovenska do EÚ pretrváva závislosť zdrojového krytia rozvoja výskumných a inovačných aktivít na prostriedkoch zo štrukturálnych fondov EÚ. To má za následok stále veľmi nízky podiel výdavkov na výskum a vývoj zo strany súkromného sektora. S 0,48 % z HDP v roku 2017 patríme medzi najhoršie krajiny EÚ (v prostredí MSP dokonca v r. 2015 iba 0,13 % z HDP). Aj tieto skutočnosti zvyrazňujú nevyhnutnosť vytvárania udržateľných nástrojov na podporu výskumu, vývoja a inovácií z prostriedkov štátneho rozpočtu, resp. vytvárania nových modelov financovania motivujúcich k zapojeniu sa súkromného sektora. Pozitívnym príkladom popri viacerých podporných schémach štátneho rozpočtu, či už na MŠVVŠ SR alebo MH SR (byť stále finančne poddimenzovaným), sa javí možnosť odpočtu výdavkov na výskum a vývoj zo základu dane v súčasnosti vo výške 100 % s predpokladom 150 % až 200 % v ďalšom období alebo novela zákona o investičnej pomoci, ktorý prostredníctvom daňových úľav núti investorov k investovaniu do technológií s vyššou pridanou hodnotou.

Vzhľadom na nízku inovačnú výkonnosť a podkapitalizovanie inovácií, v podmienkach SR naďalej pretrváva závislosť na európskych štrukturálnych a investičných fondoch. Operačný program Výskum a Inovácie preto predstavuje jeden z nástrojov na podporu výskumu, vývoja a inovácií v SR, a to nie len prostredníctvom grantov, nefinančnej podpory (poradenstvo), ale aj prostredníctvom návratnej finančnej pomoci – finančných nástrojov (napr. zvýhodnené úvery, bankové záruky, rizikový kapitál). Ministerstvo hospodárstva SR ako sprostredkovateľský orgán kontinuálne vytvára predpoklady pre úspešnú a efektívnu absorpciu alokovaných finančných prostriedkov formou vyhlasovania výziev, informačných seminárov, ale aj zvyšovaním podielu prostriedkov na inovatívne formy financovania prostredníctvom finančných nástrojov, a to vysoko nad rámec percentuálneho objemu prostriedkov stanoveného uznesením vlády SR č. 736/2013 na úrovni takmer 16 % z alokácie Operačného programu Výskum a inovácie v gescii MH SR.

5. Hodnotenie rozvoja podnikateľského prostredia

Ako už bolo uvedené, jednou z hlavných priorít vlády SR je rozvoj a zlepšovanie podnikateľského prostredia. MH SR túto úlohu chápe v dvoch rovinách:

1. konkrétna podpora realizovaná pre podnikateľské subjekty
2. nástroje na zlepšovanie podnikateľského prostredia prostredníctvom znižovania regulačného zaťaženia.

Táto kapitola sa vo svojich podkapitolách zameriava na priamu podporu – na aktivity v oblasti inovácií a nepriamu, ktorá sa týka systémového zabezpečenia podnikateľského prostredia prostredníctvom nástrojov lepšej regulácie (odpočet úloh akčného plánu RIA 2020) a návrhov opatrení na zlepšovanie podnikateľského prostredia.

5.1. Podpora začínajúcich spoločností a inovácií v spoločnostiach

V priebehu roka 2018 MH SR vyhlásilo viacero výziev na podporu inovácií v podnikateľských subjektoch, prioritne zameranú na segment MSP, ktoré boli financované zo zdrojov štátneho rozpočtu.

Výzva na podporu spolupráce podnikateľských subjektov a vedecko-výskumných pracovísk formou Inovačných voucherov

MH SR realizuje podpornú schému tzv. „inovačných voucherov“ od roku 2013. Cieľom inovačných voucherov v hodnote 5000 eur je zvýšenie konkurencieschopnosti MSP prostredníctvom spolupráce s výskumno-vývojovými inštitúciami, ktorej výstupom je inovácia ich vlastného produktu, služby alebo technológie.

V roku 2018 bolo v rozpočte MH SR na tento nástroj alokovaných 300 000 eur. Výzva bola uverejnená na webovej stránke MH SR v období od 11. 05. 2018 do 11. 06. 2018. Prijali sme celkovo 55 žiadostí o dotáciu, z ktorých bolo podporených 23 vo výške 115 000 eur.

Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na podporu priemyselných klastrových organizácií

Cieľom tohto podporného nástroja je zvýšenie konkurencieschopnosti priemyselných klastrových organizácií, resp. ich členov, a to posilnením ich vzájomnej spolupráce, propagácie ich aktivít doma aj v zahraničí, zabezpečením vzdelávacích aktivít zameraných na kľúčové oblasti rozvoja klastrov a určenia strategického smerovania klastrov. Minimálna výška dotácie je 10 000 eur, maximálna 50 000 eur.

V roku 2018 bolo v rozpočte MH SR na tento nástroj alokovaných 300 000 eur. Výzva bola uverejnená na webovej stránke MH SR v období od 27. 03. 2018 do 30. 04. 2018. Prijali sme celkovo 5 žiadostí o dotáciu, z ktorých boli podporené všetky projekty vo výške 155 580,50 eur.

Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na riešenie spoločných projektov priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja medzi oprávnenými subjektmi v Slovenskej republike a v štáte Izrael

Cieľom podpory je rozvinutie medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu a vývoja za účelom posilnenia konkurencieschopnosti Slovenska. Takýto druh spolupráce prináša príležitosti pre rozšírenie možností zavádzania inovácií ako aj výsledkov výskumu a vývoja slovenských subjektov v zahraničí. Minimálna výška dotácie je 50 000 eur a maximálna 330 000.

Výzva bola uverejnená na webovej stránke MH SR v období od 15. 11. 2017 do 15. 02. 2018. Vo februári 2019 skončí v poradí tretia výzva na predkladanie žiadostí o dotáciu.

Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na podporu malých a stredných podnikov pri implementovaní inovatívnych riešení v mestách

Cieľom tohto nástroja je podpora MSP pri overovaní uskutočniteľnosti ich inovatívnych riešení s komerčným potenciálom a ich následnom zavádzaní do praxe za účelom budovania inteligentných miest. Sekundárnym cieľom je zlepšenie prístupu slovenských miest k inováciám a procesom za účelom ich efektívnejšieho fungovania a zvýšenia konkurencieschopnosti a potenciálu ďalšieho rozvoja.

Realizácia projektov pozostáva z dvoch fáz:

- I. fáza – zhodnotenie a analýza potenciálu projektu/navrhovaného riešenia (maximálne do výšky 10 000 eur)
- II. fáza – otestovanie navrhovaného riešenia prostredníctvom jeho zavedenia do praxe (maximálne 50 000 eur)

V roku 2018 bolo v rozpočte MH SR na tento nástroj alokovaných 595 000 eur. Výzva bola uverejnená na webovej stránke MH SR v období od 11. 05. 2018 do 30. 06. 2018. Prijali sme celkovo 23 žiadostí, z ktorých bolo schválených 10 projektov vo výške 486 145,50 eur. Doposiaľ bola poskytnutá dotácia na realizáciu I. fázy vo výške 44 879,50 eur.

Inovačný fond

MH SR spravuje aj Inovačný fond – neinvestičný fond, ktorý pracuje na princípe obrátkového (návrtného) financovania. Od svojho vzniku podporil realizáciu 40 projektov z oblasti strojárskoho, elektrotechnického, chemického priemyslu.

Účelom fondu je podporovať trvalý rozvoj duchovných hodnôt v oblasti vedy, výskumu a vývoja a tým urýchliť inovačný rozvoj v SR. Osobitnú pozornosť fond venuje podpore rozvojových a koncepcných štúdií, stanovujúcich hlavné oblasti využitia výsledkov vedeckých, výskumných a vývojových riešení. Ďalej prispieva k prístupu k domácim a zahraničným vedeckým, technickým, ekonomickým a finančným informáciám, podporuje ochranu domáceho duševného vlastníctva a know-how slovenských subjektov a rozvoj podporných nástrojov technickej politiky.

V roku 2018 fond prijal jednu žiadosť o návratnú finančnú výpomoc, avšak kvôli problémom s preukázaním potrebnej zábezpeky žiadateľa nebol projekt podporený. V súčasnosti fond disponuje prostriedkami vo výške približne 1 200 000 eur.

Inovačný fond n. f. v súčasnosti aktualizuje Zásady poskytovania návratnej finančnej výpomoci zo zdrojov Inovačného fondu na riešenie projektov výskumu, vývoja a inovácií. S cieľom zatriktívniť poskytovanie návratnej finančnej výpomoci (ďalej len „NFV“) Správna rada fondu navrhla:

- znížiť úrok za poskytnutú NFV z 2 % na 1 %,
- rozšíriť okruh príjemca NFV o tých, ktorí by si inovačné riešenie aj jeho zavedenie do praxe zadali riešiteľovi, ktorý má riešiteľskú kapacitu na riešenie inovačného projektu
- NFV môže byť poskytnutá:
 - žiadateľovi, ktorým je mikropodnik a malý podnik pri rozpočtovaných nákladoch projektu 5.000 eur – 30.000 eur do výšky 100 %, pričom riešenie projektu trvá maximálne 1 rok a doba splatnosti NFV je maximálne 2 roky od dátumu jej poskytnutia,

- žiadateľovi, pri rozpočtovaných nákladoch projektu 30.000 eur – 300.000 eur do výšky 70 %, pričom riešenie projektu trvá maximálne 2 roky a doba splatnosti NFV je maximálne 4 roky od dátumu jej poskytnutia.

Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na podporu činnosti združenia právnických osôb s účasťou ministerstva, ktoré realizuje schémy pomoci alebo programy podpory malého a stredného podnikania podľa osobitného predpisu z marca 2018

Cieľom tejto podpory je poskytnutie dotácie na úhradu nákladov na aktivity zamerané na zlepšovanie podnikateľského prostredia a úhradu prevádzkových nákladov subjektu, ktorý realizuje schémy pomoci alebo programy podpory malého a stredného podnikania podľa osobitného predpisu a to:

- monitoring a výskum podnikateľského prostredia;
- podporu úspešnej podnikateľskej praxe prostredníctvom financovania a organizovania informačných podujatí, seminárov, workshopov, súťaží a pod. zameraných na podnikanie, startupy a inovácie;
- podporu internetovej ekonomiky.

V roku 2018 bolo v rozpočte MH SR na tento nástroj alokovaných 3 115 000 eur. Výzva bola uverejnená na webovej stránke MH SR v období od 27. 03. 2018 do 30. 04. 2018.

Zákon č. 290/2016 Z. z. o podpore malého a stredného podnikania a o zmene a doplnení zákona č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (účinný od 1.1. 2017) predstavuje **legislatívny rámec pre podporu MSP** na Slovensku. Zákon okrem iného definuje oblasti a formy podpory malého a stredného podnikania ako aj postupy pre ich poskytovania.

V tejto súvislosti pristúpilo MH SR k tvorbe podporných programov a schém v oblasti podpory začínajúcich podnikov, vrátane startupov **Program na podporu startupov** a **Schéma na podporu startupov** (schéma pomoci de minimis).

Cieľom tejto podpory je zlepšiť podmienky pre startupy a tým zvýšiť šancu na presadenie inovatívnych a konkurencieschopných nápadov na trhu. Vďaka podpore poskytnutej v rámci programu/schémy budú začínajúci podnikatelia schopní ekonomicky vhodnejšie nastaviť svoje podnikateľské zámery, čím sa zníži riziko ich možného zlyhania.

Program na podporu startupov je určený žiadateľom, ktorí ešte nie sú na Slovensku etablovaní ako podnikatelia. Ide o záujemcov o podnikanie a potenciálnych podnikateľov s inovatívnym podnikateľským zámerom. Schéma na podporu startupov sa orientuje na podporu existujúcich inovatívnych podnikateľov pôsobiacich na trhu najviac päť rokov.

Schéma a program sa realizuje prostredníctvom troch samostatných komponentov, a to:

- **formou všeobecného poradenstva** a podporou pri zabezpečení účasti na rôznych startup podujatiach, vrátane organizovania a preplácania nákladov súvisiacich s účasťou na podujatí,
- **formou poskytovania špecializovaného poradenstva** prostredníctvom prideleného **experta**, podľa žiadateľom požadovaných oblastí, v ktorých by mal pôsobiť – ide o fázu procesu tvorby prototypu reálneho produktu alebo služby. Tato fáza je obmedzená maximálnymi nákladmi vo výške 25 000 eur,
- **zabezpečenie stáže** v niektorých svetových vedecko-technologických centrách, resp. špecializovaných organizáciách na podporu startupov (napr. Silicon Valley) – ide o zabezpečenie celého pobytu a uhradenie nákladov, ktoré s ním súvisia. Táto forma

zahŕňa aj podporu pri hľadaní potenciálnych investorov. Tento druh podpory sa však poskytuje výhradne existujúcim podnikateľom.

K 11. decembru 2018 bolo podporených 46 žiadostí v rámci prvého komponentu, v rámci druhého komponentu bolo podporených 24 startupov a 5 startupov bolo podporených v rámci tretieho komponentu.

Podpora rodinného podnikania

Tento podporný nástroj má za cieľ zlepšiť podmienky pre rozvoj rodinného podnikania na Slovensku prostredníctvom poskytnutia poradenských služieb zameraných na rozvoj podnikateľských cieľov, zručností, udržateľnosti a zabezpečenia plynulej generáčnej výmeny – transferu vlastníctva.

V roku 2018 bolo podporených 19 subjektov v celkovej výške 360 000 eur.

Mikropôžičkový program, ktorý je určený malým podnikateľom

Mikropôžičku môže žiadateľ použiť na investičné projekty a na projekty zamerané na nákup zásob obchodného charakteru v rozsahu nižšie uvedenej špecifikácie:

- nákup hnutel'ného a nehnuteľného investičného majetku súvisiaceho s podnikaním,
- rekonštrukcia, úprava a oprava prevádzkových priestorov a technológií,
- nákup potrebných zásob materiálu, surovín a tovaru,
- úhrada nákladov na nákup vstupov nevyhnutných na zabezpečenie technologických procesov vo výrobe alebo v službách, ktoré žiadateľ poskytuje a
- iné investičné projekty schválené SBA, ako vykonávateľom programu.

Minimálna výška mikropôžičky je pre program stanovená vo výške 2 500 eur, **maximálna** vo výške 50 000 eur. Ide o návratnú formu pomoci. Úroková sadzba sa pohybuje v rozpätí od 1,19 % do 9,03 % a je fixná počas celej doby splácania úveru, pričom jej výška sa odvíja od poskytnutej záruky. Doba splatnosti je stanovená od 6 mesiacov do 4 rokov. V rámci programu je možné poskytnúť odklad splátok istiny maximálne na dobu 6 mesiacov.

5.2. Vyhodnotenie plnenia opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia na Slovensku k 31. 12. 2018

MH SR sa v spolupráci so zástupcami podnikateľských subjektov snaží dlhodobo zlepšovať podnikateľské prostredie. Ide o jednu z priorít vlády SR dlhodobo zadefinovanú v jej programovom vyhlásení. Jedným z účinných nástrojov sú **antibyrokratické balíčky**. Ich cieľom je nielen odbúravanie byrokracie a uľahčovanie podnikania, ale aj snaha o zlepšovanie umiestnenia SR v medzinárodných rebríčkoch hodnotenia kvality podnikateľského prostredia.

Prvý súbor návrhov opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia, antibyrokratický balíček I. obsahoval 35 opatrení a vláda ho schválila uznesením č. 327/2017. Druhý balíček, ktorý obsahuje 23 opatrení a 5 analytických úloh, platí od mája 2018 a vláda SR ho schválila uznesením č. 228/2018. **Vyhodnotenie opatrení z I. a II. balíčka pozostáva z opatrení jednotlivých rezortov, s termínom plnenia v priebehu roka 2018.** V rámci prílohy č. 2 je uvedený podrobný stav plnenia všetkých opatrení.

Vyhodnotenie:

Balíček/ Počet opatrení	2017	2018	2019	2020	2021	SPOLU
I.	8	20	7	-	-	35
II.	-	12 + 5*	8	2	1	23 + 5*

Zdroj: Interné štatistiky MH SR

*Z II. balíčka malo termín plnenia v roku 2018 ešte aj 5 analytických opatrení, ktoré boli v odporúčacích bodoch uznesenia vlády SR

Balíček/ rok	Splnené	Nesplnené	Plní sa	SPOLU	Odklad
I./2017	8			8	
I./2018	15	2**	3	20	2 (z 3 v plnení)
II./2018	12			12	

Zdroj: Interné štatistiky MH SR

** jedno z dvoch nesplnených opatrení vykázalo MPSVR SR ako „nezrealizovateľné“. S týmto tvrdením nie je možné súhlasiť a tak bolo s odôvodnením zaradené medzi opatrenie „nesplnené“.

V rámci I. balíčka malo termín plnenia v roku 2018 malo 19 opatrení a jedno opatrenie bolo plnené priebežne. Splnených bolo 15 opatrení, 3 opatrenia sú v plnení, jedno opatrenie bolo nesplnené (opatrenie UPVII SR – IOMO stratilo význam) a 1 opatrenie je podľa rezortu MPSVR SR nerealizovateľné (ide o nelegálnu prácu).

V rámci II. balíčka s termínom plnenia v roku 2018 je 12 opatrení, ktoré boli splnené.

Balíček 2018/ Počet opatrení	ÚPPV II	ÚNMS	ÚGKK	MV SR	MF SR	MS SR	MŠVVŠ SR	MPSVR SR	MŽP SR	MH SR
I.	1	0	1	2	6	1	0	3	1	5
II.	1	1	0	2	1	3	3	2	1	3

Zdroj: Interné štatistiky MH SR

Nad rámec povinnosti plnenia opatrení a požiadavky MDV SR informovalo o stave opatrení týkajúcich sa stavebného zákona, opatrenia majú termín plnenia do 31. 12. 2019. Ide o opatrenia z I. antibyrokratického balíčka č. 10 až 15 a z II. balíčka opatrenia č. 7 až 9. MF SR v rámci medzirezortného pripomienkového konania tiež konštatovalo, že 2 opatrenia z I. a II. balíčka boli splnené napriek ich plánovanému termínu plnenia v roku 2019, a to

opatrenie č. 28 z I. balíčka a opatrenie č. 17 z II. balíčka. Priebežný stav jednotlivých balíčkov uvádzame v nasledujúcich tabuľkách³⁹, podľa termínu ich plnenia.

Vyhodnotenie I. balíčka opatrení

Splnené opatrenia

<i>Gestor</i>	<i>Číslo</i>	<i>Bod uznesenia</i>	<i>Znenie opatrenia</i>	<i>Termín</i>	<i>Stav plnenia</i>
MPSVR SR	1.	B.1	Predĺženie lehoty na odhlásenie zamestnanca zo Sociálnej poisťovne z 1 dňa na 8 dní.	31.12.2017	splnené
MPSVR SR	6.	B.4	Predĺžiť lehotu na splnenie povinnosti zamestnávateľa predložiť Sociálnej poisťovni evidenčný list dôchodkového poistenia z troch na osem dní od skončenia pracovného pomeru.	31.12.2017	splnené
MZ SR	4.	B.6	Prehodnotenie zdravotného dohľadu prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby pre zamestnancov vykonávajúcich 1. a 2. kategórie prác.	31.12.2017	splnené
MV SR	18.	B.9	Informovať podnikateľov o dostupných službách verejnej správy na Jednotnom kontaktnom mieste v nadväznosti na reformu verejnej správy ESO so zameraním na MSP.	31.12.2017	splnené
MS SR	21.	B.19	Prehodnotiť administratívne prekážky tvorby a posilňovania vlastných zdrojov v kapitálových obchodných spoločnostiach.	31.12.2017	splnené
MF SR	29.	B.27	Zvýšiť superodpočet výdavkov na výskum a vývoj na úroveň 100 %.	31.12.2017	splnené
MH SR	33.	B.31	Vypracovať nový zákon o investičnej pomoci.	31.12.2017	splnené
SP	5.	C.01 ⁴⁰	Vypracovať analýzu rozšírenia funkcionality Jednotného kontaktného miesta (JKM) o komunikáciu so Sociálnou poisťovňou pri zamestnávaní prvého zamestnanca.	31.12.2017	splnené
MH SR	34.	B.32	Vypracovať prierezové dokumenty mapujúce súčasný a budúci vývoj v oblastiach hospodárskej špecializácie podľa dokumentu Poznatkami k prosperite: Stratégia inteligentnej špecializácie RIS3.	priebežne v roku 2017	splnené
MF SR	26.	B.24	Zaviesť hodnotenie daňových subjektov na základe spoľahlivosti.	01.01.2018	splnené
MPSVR SR	3.	B.3	Vyhodnotiť prax v oboznamovaní zamestnancov a podnikajúcich fyzických osôb, ktorí v rámci svojich pracovných povinností riadia osobné motorové vozidlo, ale nie sú profesionálnymi vodičmi.	31.03.2018	splnené
MPSVR SR	2.	B.2	Zrušenie pokuty a penále pre zamestnávateľa v súvislosti s nepravdivým čestným vyhlásením zamestnanca pracujúceho na dohodu o brigádnickej práci študentov.	30.06.2018	splnené

³⁹ Ďalšie detaily týkajúce sa jednotlivých opatrení (dôvod, spôsob plnenia) sú uvedené v prílohe č.2

⁴⁰ Pozn. opatrenia označené „C“ sú odporúčacieho, analytického charakteru a neboli predmetom jednotlivých bodov uznesenia vlády SR

MV SR	8.	B.7	Vypracovať analýzu zjednodušenia elektronického hlásenia cudzincov prevádzkovateľmi ubytovacích zariadení.	30.06.2018	splnené
MS SR	19.	B.18	Preskúmanie možnosti nahradiť súhlas resp. potvrdenie správcu dane o neexistencii nedoplatkov nad 170 eur.	30.06.2018	splnené
MH SR	31.	B.29	Zabezpečiť prevádzkovanie webovej stránky o možnostiach prístupu k financovaniu podnikov.	30.06.2018	splnené
MH SR	32.	B.30	Prehodnotiť veľkostné kritériá v právnych rámcoch týkajúcich sa podnikateľov, pri ktorých podnikateľovi vznikajú konkrétne povinnosti.	30.06.2018	splnené
MH SR	35.	B.33	Zabezpečovať prístup k informáciám podľa čl. 7 smernice č. 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu zameraných na oblasť voľného pohybu služieb na vnútornom trhu.	30.06.2018	splnené
MF SR	22.	B.20	Vypracovať analýzu zjednodušenia výpočtu základu dane pre MSP.	31.12.2018	splnené
MV SR	16.	B.8	Zjednodušenie vybavenia elektronických podaní na úseku evidovania vozidiel.	31.12.2018	splnené
MF SR	23.	B.21	Vypracovať analýzu zvýšenia limitov na daňovú odpočítateľnosť straty pre malých a stredných podnikateľov.	31.12.2018	splnené
MF SR	24.	B.22	Analyzovať výšku a frekvenciu platenia preddavkov na daň z príjmov právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov za účelom znižovania administratívnej záťaže.	31.12.2018	splnené
MF SR	25.	B.23	Prehodnotiť frekvenciu predkladania prehľadu o preddavkoch na daň z príjmu fyzických osôb a právnických osôb.	31.12.2018	splnené
ÚGKK SR	9.	B.28	Zaviesť službu sledovania zmien na liste vlastníctva v katastri nehnuteľností.	31.12.2018	splnené
MH SR	34.	B.32	Vypracovať prierezové dokumenty mapujúce súčasný a budúci vývoj v oblastiach hospodárskej špecializácie podľa dokumentu Poznatkami k prosperite: Stratégia inteligentnej špecializácie RIS3.	priebežne v roku 2018	splnené

Nesplnené opatrenia z I. balíčka opatrení

Gestor	Číslo	Bod uznesenia	Znenie opatrenia	Stav plnenia	Termín/ Odôvodnenie
MPSVR SR	7.	B.5	Vypustenie zo zákona č. 82/2005 Z. z. (§7) o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov povinnosť podnikateľa zisťovať nelegálnu prácu u zamestnancov jeho poskytovateľa služby.	nesplnené	31.12.2018; MPSVR SR považuje opatrenie za nezrealizovateľné. Z pohľadu cieľa, ktoré malo dosiahnuť ho však považujeme za nesplnené.
ÚPPVII	17.	B.10	Zaviesť možnosť získať výpis zo živnostenského registra na integrovaných obslužných miestach občana (IOMO).	úloha neaktuálna	31.12.2018; Prijetím zákona č. 177/2018 Z. z. proti byrokracii opatrenie stratilo význam.

MH SR	30.	B.34	Vypracovať analýzu súčasného stavu administrácie superodpočtu výdavkov na výskum a vývoj z hľadiska daňových subjektov.	odklad (posun termínu plnenia na 30.6.2019)	30.06.2018; <i>Novelou zákona č. 595/2009 Z. z. o dani z príjmov došlo k zvýšeniu percentuálnej sadzby superodpočtu na 100 %, aktuálne údaje potrebné na vypracovanie analýzy budú k dispozícii až v roku 2019.</i>
MF SR	27.	B.25	Vytvoriť elektronické rozhranie s možnosťou prihlasovania sa daňových subjektov do vlastnej schránky podnikateľa pre daňové záležitosti.	odklad (posun termínu plnenia na 31.12.2021)	31.12.2018; <i>Súvisí s elektronizáciou, nasadenie 1 fázy obojsmernej komunikácie pre oblasť daňovú do produkt. prevádzky bude uvedená v priebehu 4.štvrtroka.</i>

***Opatrenia plniace sa priebežne a opatrenia s termínom v nasledujúcich rokoch
(I. balíček opatrení)***

Gestor	Číslo	Bod uznesenia	Znenie opatrenia	Termín	Stav plnenia
MŽP SR	20.	B.17	Zníženie administratívnej záťaže podnikateľov v nadväznosti na povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov zavedením elektronického vykazovania odpadu.	31.12.2018	v plnení, zákon je v schvaľovacom procese, T. 08/2019 vláda SR
MF SR	28.	B.26	Zaviest' možnosť pred vyplnenia daňového priznania k motorovému vozidlu Finančnou správou SR.	01.02.2019	splnené
MDV SR	10.	B.11	Zníženie administratívnej záťaže v stavebníctve a zefektívnenie procesu získavania stavebného povolenia.	31.12.2019	
MDV SR	11.	B.12	Prijať účinný systém pre stanovenie regulačných zásad funkčného využívania a priestorového usporiadania územia.	31.12.2019	
MDV SR	12.	B.13	Zjednodušiť procesy povoľovania stavieb menšieho rozsahu s pozitívnym vplyvom na proces stavebného konania konštrukčne zložitejších stavebných celkov.	31.12.2019	
MDV SR	13.	B.14	Zvýšiť profesionalizáciu výkonu štátnej stavebnej správy.	31.12.2019	
MDV SR	14.	B.15	Zaviest' systém kontrol počas zhotovovania stavby.	31.12.2019	
MDV SR	15.	B.16	Zaviest' jednotný formulár na stavebné povolenia a kolaudačné rozhodnutia, ktoré pomôžu zefektívniť proces stavebného konania.	31.12.2019	

Vyhodnotenie II. balíčka opatrení

Splnené opatrenia

<i>Gestor(i)</i>	<i>Číslo</i>	<i>Bod uznesenia</i>	<i>Znenie opatrenia</i>	<i>Termín</i>	<i>Stav plnenia</i>
MŽP SR	10.	B.10	Odstrániť v tlačivách povinnosť použiť od tlačok pečiatky, pokiaľ má firma v Obchodnom registri SR uvedené, že pečiatku nepoužíva a upraviť postupy pre SIŽP, pre tieto prípady.	31.05.2018	splnené
MPSVR SR	1.	B.1	Zrušiť povinnosť zamestnávateľa oznámiť Sociálnej poisťovne začiatok a skončenie čerpania MD alebo RD zamestnancom do 8 dní od začiatku čerpania a do 8 dní od skončenia čerpania MD alebo RD	31.12.2018	splnené
MPSVR SR	2.	B.2	Vydať usmernenie na riešenie nedorozumení, kt. vznikajú podľa nariadenia vlády SR č.396/2006 Z. z. a informovať všetky dotknuté organizácie, prostredníctvom sociálnych partnerov a NIP	31.12.2018	splnené
MŠVVŠ SR	4.	B.4	Odstrániť zákonom ustanovený termín (30.9) na predkladanie žiadosti o overenie spôsobilosti zamestnávateľa uchádzajúceho sa o vstup do systému duálneho vzdelávania.	31.12.2018	splnené
MŠVVŠ SR	5.	B.5	Odstrániť povinnosť predkladať k žiadosti o overenie spôsobilosti zamestnávateľa uchádzajúceho sa o vstup do systému duálneho vzdelávania niektoré doklady.	31.12.2018	splnené
MŠVVŠ SR	6.	B.6	Zaviesť ciele systémové nástroje zamerané na podporu zvyšovania zručností zamestnancov v oblasti informačných a komunikačných technológií.	31.12.2018	splnené
ÚPVII	14.	B.14	Zabezpečiť, aby štátne inštitúcie už od fyzických a právnických osôb ďalej nepožadovali najčastejšie žiadané výpisy, potvrdenia a ďalšie dokumenty.	31.12.2018	splnené
MS SR	15.	B.15	Doplniť odborný výklad ustanovení zákona č. 315/2016 Z. z. a zákona č. 297/2008 Z. z.	31.12.2018	splnené
MH SR	21.	B.19	Realizovať aktivity zamerané na šírenie povedomia o generačnej výmene a transfere spoločností.	31.12.2018	splnené
MH SR	22.	B.20	Vytvoriť podporný nástroj pre zvládnutie generačnej výmeny v rodinných podnikoch.	31.12.2018	splnené
MH SR	23.	B.21	Podporiť export slovenských franchisingových konceptov.	31.12.2018	splnené
ÚNMS SR	18.	B.23	Znížiť poplatky za prístupenie obsahu technických noriem prevzatých do sústavy STN, formou prezenčného štúdia v NIS a v spolupracujúcich knižniciach.	31.12.2018	splnené
MV SR, MPSVR SR	24.	C.1 ⁴¹	Analyzovanie súčasných postupov udeľovania prechodných pobytov cudzincov	31.12.2018	splnené

⁴¹ Pozn. opatrenia označené „C“ sú odporúčacieho, analytického charakteru a neboli predmetom jednotlivých bodov uznesenia vlády SR

			s cieľom navrhnuť technicko-organizačné opatrenia na zlepšenie podmienok v oblasti pobytu cudzincov na území SR v súlade s platnou legislatívou.		
MS SR	26.	C.3	Analyzovanie a vyhodnotenie podnetov podnikateľského prostredia týkajúce sa registra partnerov verejného sektora a na základe odbornej diskusie navrhnutie potrebných zmien zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 38/2017 Z. z.	31.12.2018	splnené
MF SR	28.	C.5	Vypracovanie analýzy efektivity daňovej zábezpeky na DPH.	31.12.2018	splnené

Nesplnené opatrenie z II. balíčka opatrení

<i>Gestor</i>	<i>Číslo</i>	<i>Bod uznesenia</i>	<i>Znenie opatrenia</i>	<i>Stav plnenia</i>	<i>Termín/ Odôvodnenie</i>
MV SR	25.	C.2	Spracovanie analýzy možnosti systémového prepojenia Notárskeho centrálného registra záložných práv so systémom evidencie vozidiel s cieľom navrhnuť novú eGov službu na potvrdenie zhodnosti držiteľa a vlastníka vozidla, ako aj vedených exekučných a iných blokácií, záložných a iných t'árech na vozidlách. Navrhnutie zmeny legislatívy zrušením zákazu zabezpečovacieho prevodu vlastníckeho práva na hnutelné veci pri spotrebiteľských zmluvách.	31.12.2018	Ide o analytické opatrenie ⁴² . Údaje v notárskom centrálnom registri bývajú vedené všeobecným konštatovaním, že založený je hnutelný majetok záložcu, čím by nebolo možné jednoznačne overiť skutočnosti o konkrétnom vozidle. Návrh novely zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke je v súčasnosti v schvaľovacom konaní.

Opatrenia plniace sa priebežne a opatrenia s termínom v nasledujúcich rokoch (II. balíček opatrení)

<i>Gestor</i>	<i>Číslo</i>	<i>Bod uznesenia</i>	<i>Znenie opatrenia</i>	<i>Termín</i>
MS SR	27.	C.4	Prehodnotiť právnu úpravu bezúhonnosti právnických osôb a navrhnuť zmeny osobitných zákonov upravujúcich bezúhonnosť právnických osôb.	31.12.2018 (v plnení)
ÚPPVII	13.	B.13	Jednoduchou formou a v jednotnom formáte uvádzať na informačných tabuliach a ich webových sídlach zoznam tlačív a dokumentov, ktoré sa vyžadujú.	30.06.2019 (v plnení)
MF SR	17.	B.17	Legislatívne upraviť mechanizmus riešenia sporov týkajúcich sa dvojitého zdanenia.	30.06.2019 (splnené)

⁴² Opatrenia „C“ sú analytického, odporúčacieho charakteru a neboli zahrnuté v celkovom odpočte opatrení

ÚNMS	19.	B.24	Navýšiť počet vydaných STN prekladom v štátnom jazyku na úroveň minimálne 15 % z celkového počtu vydaných STN ročne.	30.06.2019
MPSVR SR	3.	B.3	Predložiť návrh novely zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, ktorou sa rozšíri výnimka priamych rodinných príslušníkov aj pre iné formy podnikania.	31.07.2019
MH SR	20.	B.18	Zabezpečiť lepšiu informovanosť o poskytovaní regionálnej investičnej pomoci v regiónoch.	31.12.2019
MŽP SR	11.	B.11	Pripraviť novelu zákona č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov v nadväznosti na odsúhlasenú stratégiu ochrany ovzdušia.	31.12.2019
MŽP SR	12.	B.12	Zjednodušiť proces posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. so zreteľom na skrátenie lehôt posudzovania vplyvov a riešenie oblastí opísaných v popise záťaže	31.12.2019
MF SR	16.	B.16	Zjednodušiť prístup k získaniu informácie o pridelenom daňovom identifikačnom čísle na portáli finančnej správy.	31.12.2019
MDV SR	7.	B.7	Zrušiť miestnu príslušnosť orgánu verejnej správy pri vydávaní inštruktorských preukazov pôsobiacich v autoškolách.	30.6.2020
MDV SR	9.	B.9	Zabezpečiť schválenie dohody medzi USA a SR a jej zaradenie do prílohy 1 a prílohy 2 Dohody medzi USA a ES o spolupráci v riadení bezpečnosti civilného letectva v platnom znení.	31.12.2020
MDV SR	8.	B.8	Zaviesť elektronickú službu pre vydanie karty vodiča do digitálneho tachografu.	31.12.2021

III. balíček opatrení

III. balíček opatrení obsahuje 36 opatrení. Tým, že bol schválený len vo februári 2019 uznesením vlády SR č. 51/2019 bude plnenie úloh zabezpečené v stanovených termínoch, v roku 2019 a 2020.

<i>Gestor</i>	<i>Číslo</i>	<i>Bod uznesenia</i>	<i>Znenie opatrenia</i>	<i>Termín</i>
MPSVR SR	1.	B.1	Vydať a zverejniť na webovej stránke ministerstva metodické usmernenie k zákonu č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vo vzťahu k účasti Inšpektorátu práce na povoľovaní stavieb a z toho vyplývajúcich povinností.	30.06.2019
MPSVR SR	2.	B.2	Prijať opatrenia v oblasti overovania odbornej spôsobilosti a vydávania preukazov a osvedčení oprávňujúcich obsluhovať, respektíve opravovať vyhradené technické zariadenia na základe analýzy v expertnej skupine s cieľom odstrániť administratívnu záťaž kladenú na fyzické osoby – žiadateľov a podnikateľov.	15.09.2019
MŠVVŠ SR	3.	B.3	Spojiť krok zápisu do registra fyzických osôb v športe ako športový odborník so zápisom oprávnenia na podnikanie do registra fyzických osôb v športe. Stanoviť lehotu 15 pracovných dní na zápis oprávnenia na podnikanie do registra fyzických osôb v športe,	31.03.2019

			ak fyzická osoba spĺňa všetky podmienky na podnikanie a ohlásenie je kompletne.	
MZ SR	4.	B.4	Predložiť na rokovanie vlády SR návrh legislatívnej úpravy identifikujúci prevádzky, na ktoré sa bude vzťahovať oznamovací režim bez spoplatnenia (kancelárske priestory, administratívne prevádzky, maloobchod, ktorého predmetom podnikania nie sú potraviny a iné). Návrh legislatívnej úpravy vychádza z analýzy vykonanej v rámci Národného projektu „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“.	15.09.2019
MZ SR	5.	B.5	Predložiť na rokovanie vlády SR návrh legislatívnej úpravy, podľa ktorej prevádzka, v ktorej nastáva len zmena osoby podnikateľa, sa uvádza do prevádzky oznámením bez správneho poplatku. Návrh legislatívnej úpravy vychádza z analýzy vykonanej v rámci Národného projektu „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“.	15.09.2019
MZ SR	6.	B.6	Vypracovať a zverejniť na webovom sídle Úradu verejného zdravotníctva SR a regionálnych úradov verejného zdravotníctva jednotný vzor žiadostí na uvedenie priestorov do prevádzky tak, aby v ňom boli uvedené len odôvodnené najvýhľadnejšie prílohy, a to v súlade s Národným projektom	31.12.2019
MZ SR	7.	B.7	Vypustiť povinnosť schvaľovania prevádzkových poriadkov pri vybraných typoch prevádzok, a to v súlade s Národným projektom „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“ Úradom verejného zdravotníctva SR. Vypracovať a zverejniť na webovom sídle regionálnych úradov verejného zdravotníctva a Úradu verejného zdravotníctva SR vzory prevádzkových poriadkov pre vybrané typy prevádzok	31.10.2019
MZ SR	8.	B.8	Identifikovať a zverejniť relevantnú legislatívu podľa oblastí podnikania a pre štyri najfrekvencovanejšie typy prevádzok vypracovať vzorový dokument konkrétnych postupov a základných informácií podľa účinnej legislatívy, ktorá sa vzťahuje na uvedenie priestoru do prevádzky a na činnosť prevádzky z hľadiska ochrany verejného zdravia	31.12.2019
MZ SR	9.	B.9	Zefektívniť výkon konzultácií poskytovaných regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva podnikateľským subjektom a verejnosti. Sprehľadniť a spropagovať poskytovanie poradenstva podnikateľským subjektom a verejnosti na webovom sídle regionálnych úradov verejného zdravotníctva	30.06.2019
MZ SR	10.	B.10	Vypracovať a zverejniť na webovom sídle ministerstiev, Úradu verejného zdravotníctva SR, Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR a regionálnych úradov informačný materiál, ktorý obsahuje základné požiadavky na príručky a usmerňujúci dokument Európskej komisie, ktorý napomáha podnikom k zavádzaniu zásad správnej hygienickej praxe HACCP (tvorbe príručiek), s prepojením na zoznam schválených národných príručiek dostupných na portáli Európskej komisie.	31.12.2019
MZ SR	11.	B.11	Novelizovať vyhlášku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 533 zo 16. augusta 2007 o podrobnostiach a požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania o ustanovenia, ktoré sú obsolentné a neprimerane zaťažujú podnikateľské prostredie s cieľom znížiť regulačnú záťaž na podnikateľov.	30.06.2019
MZ SR	12.	B.12	Novelizovať vyhlášku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 554 zo 16. augusta 2007 o podrobnostiach a požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo o ustanovenia, ktoré sú obsolentné a neprimerane zaťažujú podnikateľské prostredie s cieľom znížiť regulačnú záťaž na podnikateľov.	30.06.2019
MZ SR	13.	B.13	Novelizovať vyhlášku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 525/2007 Z. z. o podrobnostiach a požiadavkách na telovýchovno-športové zariadenia o ustanovenia, ktoré sú	30.06.2019

			obsolentné a neprimerane zaťažujú podnikateľské prostredie s cieľom znížiť regulačnú záťaž na podnikateľov.	
MZ SR	14.	B.14	Na základe kompletného IT riešenia realizovaného v rámci Národného projektu „Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva“, zasielať aktuálne informácie o novovzniknutých prevádzkach z regionálnych úradov verejného zdravotníctva príslušným regionálnym veterinárnym a potravinovým správam, inšpektorátom práce, obciam/mestským častiam. Následne v spolupráci s podpredsedníčkou vlády a ministerkou pôdohospodárstva a rozvoja vidieka legislatívne upraviť povinnosť podnikateľov oznamovať vznik prevádzky len jednému orgánu.	31.12.2021
MZ SR	14.	B.15	Zasielať aktuálne informácie o novovzniknutých prevádzkach z regionálnych úradov verejného zdravotníctva príslušným regionálnym veterinárnym a potravinovým správam.	31.12.2019, 2020, 2021
MZ SR	15.	B.16	Zrušiť povinnosť odhlasovať sa ako zamestnávateľ zo zdravotnej poisťovni v prípade, že zamestnávateľ nemá zamestnaného zamestnanca v danej zdravotnej poisťovni.	31.12.2019
MZ SR	16.	B.17	Zefektívniť a racionalizovať lekárske prehliadky vo vzťahu k pracovným činnostiam bez nadbytočných vyšetrení.	31.12.2019
MDV SR	17.	B.18	Stanoviť v dôvodovej správe k novému stavebnému zákonu, v ktorých prípadoch sa zmena využívania nebytového priestoru považuje za zmenu stavebného zámeru a v ktorých prípadoch konanie o zmene zámeru nie je potrebné. Usmerniť stavebné úrady ohľadom označovania účelu nebytových priestorov pri vydávaní kolaudačných rozhodnutí (rozhodnutí o stavebnom zámere), tak aby boli obdobné typy účelu využívania nebytových priestorov označované jednotne.	31.10.2019
MDV SR	18.	B.19	Vytvoriť elektronické úložisko na účely zdieľania projektovej dokumentácie k stavebnému konaniu	30.06.2020
MDV SR	19.	B.20	Vypracovať a zverejniť na webovom sídle ministerstva a stavebných úradov indikatívny okruh dotknutých subjektov, ktorých stanoviská je potrebné doložiť v stavebnom konaní so zreteľom na charakter stavby a špecifikovať, v ktorých situáciách sa daný dotknutý subjekt vyjadruje	31.12.2019
MDV SR	20.	B.21	Predložiť na rokovanie vlády SR návrh vykonávacieho predpisu k novému stavebnému zákonu, ktorý stanoví obsahové náležitosti projektovej dokumentácie.	31.12.2019
MDV SR	21.	B.22	Vypracovať a zverejniť na webovom sídle ministerstva a stavebných úradov jednotný vzor žiadosti o zmenu účelu užívania stavby.	30.06.2019
MDV SR	22.	B.23	Novelizovať vyhlášku Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 277/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú klasifikačné znaky na ubytovacie zariadenia pri ich zaradovaní do kategórií a tried s cieľom zahrnúť vývoj a zmeny v právnych predpisoch, ako aj skúsenosti z praxe pri súčasnom zachovaní dostatočnej ochrany.	31.12.2019
MF SR	23.	B.24	Zaviest' registráciu podnikateľských subjektov pre daň z príjmov a priradiť DIČ na daňovom úrade automaticky na základe údajov z registra právnických osôb a fyzických osôb o vzniku oprávnenia vykonávať podnikanie a tým naplniť princíp jedenkrát a dost'	31.12.2020
MF SR	24.	B.25	Zabezpečiť rozšírenie priameho elektronického prepojenia registračných pokladníc so systémami finančnej správy	28.02.2019, splnené
MF SR	25.	B.26	Umožniť zamestnávateľom vystaviť a doručiť potvrdenie o zdaniteľných príjmoch, ročné zúčtovanie preddavkov na daň a potvrdenie o zaplatení dane elektronicky zamestnancom po vzájomnej dohode a so zabezpečením ochrany osobných údajov.	31.12.2020
MF SR	26.	B.27	Zrušiť povinnosť vydávať potvrdenie o poistení zodpovednosti tzv. Bielu kartu.	31.12.2019
MV SR	27.	B.28	Zjednodušiť proces registrácie ubytovateľa a evidencie ubytovaných cudzincov.	31.12.2019

ÚPVII	28	B.29	Prípraviť novelu zákona č. 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže osôb využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii), ktorá rozšíri rozsah údajov, ktoré sa získavajú z informačných systémov o potvrdenie o návšteve školy, potvrdenie o daňových nedoplatkoch, potvrdenie o nedoplatkoch na sociálnom a zdravotnom poistení	31.03.2020
ÚPVII	29.	B.30	Zabezpečiť vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti vytvorenia jednotnej evidencie veľkostnej kategorizácie podnikov a v zmysle jej záverov určiť gestora realizácie národného systému jednotnej evidencie veľkostnej kategórie podnikov	31.12.2019
MH SR	30.	B.31	Predložiť na rokovanie vlády SR novelu zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov s cieľom zaviesť právomoc orgánov dohľadu v oblasti ochrany spotrebiteľa prevziať od predávajúceho záväzok, že ukončí porušovanie právnych predpisov, odstráni jeho následky a odškodní spotrebiteľov, ktorých práva boli konaním predávajúceho porušené, v dôsledku čoho dôjde k zníženiu administratívno-právnej sankcie uloženej predávajúcemu.	30.09.2019
MH SR	31.	B.32	Predložiť na rokovanie vlády SR novelu zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, aby orgán dohľadu v oblasti ochrany spotrebiteľa mal možnosť zohľadniť aj obrat podniku pri určení výšky pokuty	30.09.2019
MH SR	32.	B.33	Vypracovať a zverejniť na webovom sídle Slovenskej obchodnej inšpekcie kontrolný zoznam („checklist“) povinností podnikateľa pri otváraní prevádzky, v priebehu podnikania a pri kontrole. Vypracovať a zverejniť zoznam najčastejších porušení v oblasti ochrany spotrebiteľa a zoznam príkladov dobrej praxe.	30.06.2019
MH SR	33.	B.34	Vytvoriť transparentný program dohľadu s cieľom zohľadniť mieru porušovania povinností podnikateľov, aj vzhľadom na výsledky predchádzajúcich kontrol. Zverejniť kritéria a spôsob zvýhodnenia na webovom sídle Slovenskej obchodnej inšpekcie.	30.06.2019
MH SR	34.	B.35	Sprehľadniť evidenciu rozhodnutí Slovenskej obchodnej inšpekcie zverejňovaných na jej webovom sídle.	30.06.2019
MH SR	35.	B.36	Novelizovať zákon č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe a zákona č. 58/2014 Z. z. o výbušninách, výbušných predmetoch a munícii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v ustanoveniach, ktoré neprimerane zaťažujú podnikateľské prostredie s cieľom znížiť regulačnú záťaž na podnikateľov a) Umožniť podanie prihlášky na skúšky o odbornej spôsobilosti aj samotným uchádzačom o kvalifikáciu a overovanie odbornej spôsobilosti pracovníkov pri banskej činnosti vykonávanej bankským spôsobom. b) Odstrániť povinnosť Obvodných bankských úradov zrušiť bankské oprávnenie subjektu a zakázať mu obdobnú činnosť na ďalšie tri roky v prípade, ak subjekt nevykonáva činnosť tri roky od vydania bankského oprávnenia. c) Umožniť predĺžiť platnosť osvedčenia alebo oprávnenia strelmajstra alebo technického vedúceho odstrelov bez podmienky predložiť žiadosť 3 mesiace pred skončením doby platnosti osvedčenia alebo oprávnenia strelmajstra alebo technického vedúceho odstrelov.	30.09.2019
MPRV SR	36.	B.37	Sprehľadniť výkon kontroly regionálnymi zložkami kontrolných orgánov (Štátna veterinárna a potravinová správa SR, Úrad verejného zdravotníctva SR, Slovenská obchodná inšpekcia) s cieľom eliminovať duplicitu výkonu kontrol (zjednotiť a zverejniť	30.06.2019

		regionálne dohody, vytvoriť databázu všetkých regionálnych dohôd a zabezpečiť súlad s národnou dohodou)	
Všetky rezorty	B.38	Predložiť ministromi hospodárstva informáciu o plnení opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia III.	31.12.2019, 2020, 2021
SP	C.1	Spolupracovať na príprave novely zákona č. 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže osôb využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii), ktorá rozšíri rozsah údajov, ktoré sa získavajú z informačných systémov o potvrdenie o návšteve školy, potvrdenie o daňových nedoplatkoch, potvrdenie o nedoplatkoch na sociálnom a zdravotnom poistení.	31.03.2020

5.3. Informácia o Agende lepšej regulácie

Systematickým nástrojom zlepšovania podnikateľského prostredia prierezovo cez všetky orgány verejnej moci je strategický koncepčný materiál RIA 2020 – Stratégia lepšej regulácie (ďalej len „RIA 2020“) schválený vládou SR začiatkom roka 2018 uznesením č. 32/2018. Gestorom implementácie RIA 2020 je MH SR. Jej ambíciou je, aby počnúc rokom 2020 regulácie tvorené v SR spĺňali požiadavky moderných, participatívnym spôsobom vypracovaných a pre prostredie optimálnych nástrojov dosahovania vládnych cieľov. RIA 2020 je strategickým dokumentom pre Národný projekt **Zlepšovanie podnikateľského prostredia na Slovensku a hodnotenie politik v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR** z Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom Operačného programu Efektívna verejná správa (OP EVS).

Od schválenia RIA 2020 MH SR a rezorty plnia stanovené úlohy. Ide najmä o plnenie cieľa zvýšenie povedomia verejnosti o lepšej regulácii, kedy sa v spolupráci s členmi Stálej pracovnej komisie pri legislatívnej rade vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov RIA pripravil školiaci materiál, realizovali sa štyri konzultácie s členmi komisie RIA a MH SR prezentovalo RIA 2020 na viacerých fórach. Zároveň dotknuté rezorty zaslali nominácie školiteľov a rovnako MH SR vypísalo na svojom webovom sídle verejnú výzvu na prihlasovanie sa školiteľov do zoznamu, ktorý bude slúžiť pre organizačné a odborné zabezpečenie školení. Predpoklad realizácie školení je v septembri 2019 po ukončení verejného obstarávania. Tiež ústredné orgány štátnej správy z vlastnej iniciatívy zrealizovali úlohu i zavedení stratégie lepšej regulácie do adaptačného vzdelávania.

Národný projekt má však širší kontext, je zameraný na reformu agendy lepšej regulácie. Začal sa realizovať od účinnosti Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku („NFP“) 25. augusta 2018. MH SR viackrát predpokladalo, že zmluva o NFP na realizáciu národného projektu bude podpísaná skôr a s týmto vedomím aj koncipovalo termíny plnenia úloh akčného plánu RIA 2020. Samotný materiál RIA 2020 bol schválený v januári 2018. Z dôvodu neskoršieho podpisu zmluvy o NFP na realizáciu národného projektu a tiež z dôvodu potreby konzultácií s členmi komisie RIA je v predloženej materiáli navrhnutých z akčného plánu RIA 2020 päť úloh na zmenu termínu sledovania, pričom jedna z nich znamená aj zmenu bodu B.2 uznesenia vlády SR, ktorú MH SR zabezpečilo v rámci uznesenia vlády SR č. 563/2018 k návrhu na zrušenie a zmenu niektorých úloh z uznesení vlády SR. Jednotlivé úlohy na seba kontinuálne nadväzujú z obsahového aj časového hľadiska. Plnenie jednotlivých úloh ako aj návrh na zmenu termínu pri vybraných úlohách je uvedený v prílohe č. 3.

5.3.1. Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov pri Ministerstve hospodárstva SR

Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov (ďalej len „Komisia RIA“) zastáva funkciu národného koordinátora posudzovania vplyvov v SR.

Z hľadiska jednotlivých fáz legislatívneho procesu je Komisia RIA činná v rámci prípravnej fázy regulácií (ex ante). Zameriava sa na posudzovanie kvality doložky vybraných vplyvov a príslušných analýz vybraných vplyvov prostredníctvom predbežného pripomienkového konania a záverečného posúdenia vybraných vplyvov. Komisia RIA sa obmedzuje výlučne na problematiku posudzovania vybraných vplyvov, teda nepripomienkuje samotný vecný obsah materiálu.

Pripomienky Komisie RIA sa najčastejšie týkajú nesprávneho, resp. nedostatočného vyplnenia doložky vybraných vplyvov a jednotlivých analýz vybraných vplyvov, vyčíslenia nákladov, ktoré navrhovaný predpis prináša, ale aj nedodržovania procesu posudzovania vybraných vplyvov, čo sa v roku 2018 stalo celkovo deväťkrát. Najčastejším príkladom je predloženie regulácie do predbežného pripomienkového konania (PPK) a zároveň aj do medzirezortného pripomienkového konania (MPK), kedy Komisia RIA proces PPK zastaví a uplatňuje si pripomienky v rámci MPK, zásadne s požiadavkou o predloženie na záverečné posúdenie.

V priebehu roku 2018 Komisia RIA prijala celkovo 310 materiálov na posúdenie, takmer 90 % z nich v rámci predbežného pripomienkového konania (277), realizovala 4 konzultácie s predkladateľmi k pripravovanej regulácii a štyrikrát udelila výnimku.

Z 277 materiálov zaslaných na PPK bolo Komisiou RIA vydaných 128 nesúhlasných stanovísk, 91 súhlasných stanovísk s pripomienkou a 58 súhlasných stanovísk. O skrátenie procesu PPK požiadali predkladatelia celkovo 138 krát. Ide o inštitút, ktorý v minulom roku zaznamenal nárast využívania, najmä v období ku koncu roka.

Ďalších 33 materiálov bolo zaslaných na záverečné posúdenie – Komisia RIA k nim vydala 8 nesúhlasných stanovísk, 14 súhlasných stanovísk s pripomienkou a 11 súhlasných stanovísk. V prípade záverečného posúdenia sú stanoviská Komisie RIA súčasťou materiálu predkladaného na rokovanie vlády SR v plnom znení.

5.3.2. Goldplating

Administratívnu záťaž podnikateľov sa MH SR snaží znižovať aj predchádzaním goldplatingu, a teda zavádzaniu legislatívnych opatrení nad rámec toho, čo od Slovenska vyžaduje právo EÚ. Aj preto MH SR pripravilo v spolupráci s ostatnými rezortmi audit legislatívy z pohľadu goldplatingu, ako plnenie jednej z úloh akčného plánu RIA 2020, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 50/2019.

V rámci úvodnej analýzy bolo ministerstvami a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy analyzovaných viac ako 400 smerníc. Táto analýza ukázala, že až v 120 prípadoch prekročila slovenská legislatíva požiadavky vyplývajúce z európskej regulácie, pričom v tridsiatich prípadoch šlo o neopodstatnenú, zbytočne zaťažujúcu transpozíciu, ktorá si vyžaduje úpravu, či vypustenie. V ostatných prípadoch išlo o progresívnejšiu alebo ambicióznejšiu reguláciu, ktorej pridaná hodnota bola z veľkej časti gestorom zdôvodnená. Príkladom pridanej hodnoty opodstatneného goldplatingu bola napríklad realizácia legitímneho verejného záujmu (napr. zvýšená ochrana vnútorného trhu, spotrebiteľských práv, sociálna ochrana alebo environmentálne ciele).

Dodatočné neopodstatnené rozširovanie obsahu právnych predpisov EÚ pri ich preberaní do národného práva môže mať výrazne negatívny vplyv na prostredie, a špecificky na

podnikateľov, keďže častokrát zavádza vyššiu administratívnu a regulačnú záťaž. Tým dochádza k znižovaniu atraktivity a konkurencieschopnosti nášho podnikateľského prostredia v porovnaní s ostatnými členskými štátmi EÚ.

S cieľom odbremeniť našu legislatívu od neúčelnej, zbytočne zaťažujúcej a nesprávne transponovanej regulácie, jednotlivé ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy v ďalšom kroku dopracujú svoje výstupy podľa jednotnej metodiky obsiahnutej v schválenom materiáli a aktívne sa budú zaoberať početnými podnetmi verejnosti. Následne rezorty podrobia svoje výstupy externej oponentúre nezávislých odborníkov s cieľom objektivizácie vykonaného auditu.

Do 15. septembra 2019 rezorty predložia na rokovanie vlády SR konkrétne legislatívne úpravy na odstránenie ustanovení v slovenskej legislatíve, ktoré idú nad rámec požiadaviek práva EÚ bez toho, aby predstavovali akúkoľvek pridanú hodnotu.

Záver

V predloženej správe o stave podnikania v Slovenskej republike vrátane príloh prezentujeme obraz o jeho vývoji a formách podnikateľského prostredia v roku 2018 vrátane existujúcich problémov a návrhov na ich riešenie.

V priebehu celého roka sa aktivita rezortu sústreďovala na antibyrokratické balíčky opatrení na zlepšovanie podnikateľského prostredia. Ich zámerom a úlohou je zlepšenie podmienok podnikateľského prostredia tak, aby naša krajina v súlade so svetovými trendmi bola krajinou, v ktorej sa oplatí podnikat'. Premietnutie pozitívneho vplyvu prijatých opatrení očakávame aj v zlepšení pozície Slovenska v medzinárodných rebríčkoch konkurencieschopnosti. Systematické zavádzanie pozitívnych zmien v podnikateľskom prostredí môže výrazne akcelerovať nielen rozvoj ekonomiky, ale aj zabezpečiť úroveň zamestnanosti v čase štvrtej priemyselnej revolúcie. Na toto sú zamerané antibyrokratické balíčky opatrení s cieľom znižovať administratívnu záťaž u podnikateľov najmä prostredníctvom opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia.

MH SR sa podieľa aj na Národnej stratégii zamestnanosti SR, ktorej gestorom je MPSVR SR a ktorej jednotlivé opatrenia sú zamerané na podporu podnikateľského prostredia a podnikateľov. MH SR plní opatrenia na zvyšovanie zamestnanosti a tvorbu pracovných miest pomocou podporných programov a startupov pre mikro, malých a stredných podnikateľov a tiež širokú verejnosť (prostredníctvom SBA), či zameranie na zlepšenie podnikateľského prostredia, inovácie a podporu investičných projektov.

Takisto sa MH SR aktívne zúčastnilo prípravy Stratégie pracovnej mobility cudzincov, ktorej gestorom je MPSVR SR. MH SR sú uložené 3 dlhodobé opatrenia, zamerané na oblasti znižovania administratívnej záťaže, informačného fóra a lokálnej platformy a vypracovania analýz nedostatkových predmetov podnikania.

V rámci Stratégie hospodárskej politiky SR do roku 2030 sa aktuálne pripravuje akčný plán, ktorý stanoví konkrétne opatrenia aj v oblasti trhu práce. Akčný plán bude vládou schválený do polovice roka 2019, práce na ňom sa intenzívne rozbehli.

Koncepcia inteligentného priemyslu, ako aj zámery smerujúce do inteligentného priemyslu (Industry 4.0) sú považované za prioritné. Tento prístup podporuje rast produktivity a pridanej hodnoty. Pokiaľ hovoríme o automatizácii a robotizácii, táto znižuje tlak na potrebu zamestnancov a tiež na mzdové náklady. Spoločnosti budú dlhodobo potrebovať menej ľudí avšak kvalifikovanejších a tí budú musieť byť lepšie zaplatení. V nadväznosti na koncepciu zameranú na inovácie v prostredí bol vypracovaný Akčný plán inteligentného priemyslu, ktorý obsahuje aj opatrenia v časti trh práce a vzdelávanie. Cieľom akčného plánu je vytvoriť predpoklady pre digitálnu transformáciu slovenských firiem prostredníctvom opatrení zameraných na zvýšenie vzdelanostnej úrovne žiakov stredných a vysokých škôl. Ide napr. o posilnenie výučby matematiky, technickej a digitálnej gramotnosti už na základných školách, či zavedenie povinnej praxe najmä do technických odborov, nových študijných programov alebo zavedenie programov a projektov na prispôsobovanie zručností pracovnej sily kľúčovým požiadavkám inteligentného priemyslu.

Koncepčnými dokumentmi určujúcimi smerovanie podnikateľského prostredia sú Stratégie hospodárskej politiky a RIA 2020 – Stratégia lepšej regulácie za oblasť znižovania regulačného zaťaženia.

Pre rozvoj a konkurencieschopnosť podnikateľského prostredia je preto kľúčové zabezpečiť:

- Jeho predvídateľnosť. Každý podnikateľský zámer má svoje odhady do budúcnosti, ale ak sa niektoré „parametre“ menia ad hoc, môže sa stať, že podnikateľský zámer sa nepodarí, resp. musí byť modifikovaný. Sem patrí legislatívne ako aj ekonomické prostredie, ale aj účinnosť noviel dôležitých zákonov k jednému dátumu. Základ tvorby regulácií by sa mal preto zamerať na ich participatívnu tvorbu, s dostatočným časovým harmonogramom pre zistenie potrebných dát, ich vyhodnotenie a analýzu, na hľadanie variantných riešení a následne dohodu všetkých zainteresovaných strán, ktorých sa regulácia týka na optimálnom variante riešenia problému, nutné sú minimálne zmeny najmä v legislatíve a v prípade nutnosti zmeny legislatívy jej podrobné vyhodnotenie z hľadiska vplyvov na zainteresované subjekty.
- Jasné smerovanie cieľov hospodárskej a aj iných politik vlády a ich koordináciu. Podnikateľ na mikroúrovni musí vedieť ako a kam sa chce vláda dostať, čo chce dosiahnuť a aké má ciele. Ak sa napríklad rozhodne podporovať elektromobilitu musí to byť jasné a zreteľné a podnikateľské prostredie a samotní podnikatelia sa prispôbia a nájdu si svoje podnikateľské plány. Rôzne sektorové politiky vlády SR musia byť koordinované a nesmú ísť (ako sa aj stáva) proti sebe v cieľoch, ale najmä vo „filozofii“ a princípoch pretože v takom prípade sa stráca synergický efekt.
- Elektronizáciu verejnej správy a online služby pre podnikateľov a občanov. Ide o konkrétnu a špecifickú oblasť, ale ak je cieľom mať moderný štát a prejsť na Priemysel 4.0 tak je nevyhnutné digitalizovať a automatizovať procesy. Cieľom je „naštartovanie“ systému dôsledne tak, aby sa na ňom dalo stavať do budúcnosti.
- Zmapovanie legislatívneho prostredia. V prvom kroku by mal štát poznať, aká regulácia sa (ne)priamo dotýka podnikateľského prostredia. Jedným z krokov je audit z pohľadu goldplatingu, potom z pohľadu administratívnej a regulačnej záťaže. Následne všetky neopodstatnené a nadmerne zaťažujúce regulácie a ich jednotlivé časti odstrániť vrátane zbytočnej byrokracie.
- Vymožiteľnosť práva. Navrhuje sa úprava legislatívy a procesných krokov v tejto oblasti.

V kontexte uvedeného a tak ako MH SR zdôrazňuje na všetkých fórach a viackrát uvádza aj v predloženej správe je **nevyhnutná spolupráca s ostatnými rezortami a orgánmi štátnej správy**, ako aj súčinnosť mnohých subjektov dotknutých prichádzajúcimi zmenami. Víziu kvalitného podnikateľského prostredia vidí MH SR nielen ako úlohu pre seba, ale ako spoločnú misiu a predovšetkým spoluprácu všetkých subjektov, ktoré sa podieľajú na tvorbe politik v našej krajine.

